

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Plzeň 2013

Petra Hönigová

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

KATEDRA VEŘEJNÉ SPRÁVY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vymáhání daní dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Předkládá: Petra Hönigová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra HÖNIGOVÁ**
Osobní číslo: **R11B0137P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Název tématu: **Vymáhání daní dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Pojem daň dle daňového řádu
3. Pojem exekuční titul, náležitosti
4. Pojem exekuční příkaz a exekuční náklady, náležitosti, doručování, opravný prostředek
5. Možné způsoby provedení exekuce
6. Odklad a zastavení daňové exekuce
7. Porovnání současné právní úpravy daní s právní úpravou účinnou do 31. 12. 2010
8. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 40 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

viz zvláštní seznam

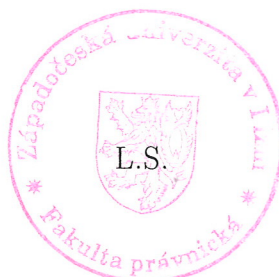
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2013**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.

vedoucí katedry

V Plzni dne 6. září 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vymáhání daní dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila všechny prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Praze dne 15. 3. 2013

.....
Petra Hönigová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala panu JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za cenné rady a připomínky pro zpracování bakalářské práce, za jeho vstřícnost a věnovaný čas při konzultacích.

Dále bych chtěla poděkovat svému manželovi za morální podporu a pomoc, které si velice vážím.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Pojem daň dle daňového řádu.....	9
3. Pojem exekuční titul – náležitosti	10
4. Pojem exekuční příkaz a exekuční náklady – náležitosti, doručování, opravné prostředky.	13
5. Možné způsoby provedení exekuce.....	18
5.1 Daňová exekuce srážkou ze mzdy	19
5.2 Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb	23
5.3 Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky	27
5.4 Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv	31
5.5 Daňová exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí	34
6. Odklad a zastavení daňové exekuce	40
7. Porovnání současné právní úpravy daní s právní úpravou účinnou do 31. 12. 2010.....	45
8. Závěr	48
Resumé	50
Seznam literatury a pramenů	52
Přílohy.....	55

1. Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala problematiku vymáhání daní. Důvodem mé volby je skutečnost, že již řadu let pracuji v Celní správě České republiky jako exekutor, čímž jsem si osvojila veškeré poznatky z této oblasti a ráda bych znalosti získané z praxe do této práce zakomponovala. Celá moje práce bude postavena na výkladu zákonných ustanovení, která se pokusím vysvětlit a doplnit o poznatky z praxe. Pro lepší pochopení budu u některých ustanovení využívat rozsudky Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“), které mi pomohou doplnit probírané téma. Hlavně se budu věnovat způsobům, kterými lze nařízenou daňovou exekuci provést, pohovořím o právech a povinnostech jak daňových dlužníků, tak i exekutora a ostatních osob či institucí, které jsou příjemci vydaného exekučního příkazu. Vysvětlím institut odkladu a zastavení daňové exekuce. Dále bych chtěla uvést a objasnit nejzákladnější užívané pojmy v souvislosti s exekučním řízením a v neposlední řadě se pokusím porovnat rozdíl mezi současnou právní úpravou daní a právní úpravou, která byla účinná do 31. 12. 2010.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“ případně také „DŘ“) je právní předpis, který nahradil stávající právní úpravu zákona o správě daní a poplatků, tedy zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, jehož účinnost zanikla ke dni 31. 12. 2010. Samotný pojem „*daňový řád*“ není žádnou novinkou, byl užíván jako označení i pro zákon předešlý. V současné době je toto označení oficiálním názvem a řadí tak daňový řád mezi ostatní procesní právní předpisy, jako je např. správní řád, občanský soudní řád apod.¹

Vymáhání daní z pohledu orgánů státní správy v současné době provádějí především celní úřady, finanční úřady a další státní orgány, které jsou k tomuto kompetentní. Obecným předpisem pro správu daní, její vyměření, vybírání a následně i její vymáhání, je již výše citovaný daňový řád. Ustanovení § 1 odst. 2 daňového řádu nás seznamuje s pojmem „*správa daně*“. Tento pojem je vysvětlován jako postup, při kterém dochází ke správnému zjištění a stanovení daňové povinnosti. Současně správa daně zahrnuje zajištění úhrady vyměřené daně a s tím i spojené oprávnění týkající se vymáhání daní.

Vymáhání je tedy taková činnost, která zajistí úhradu stanovené a splatné daňové povinnosti, svým způsobem jde o zásah do soukromí osoby, která dobrovolně neuhradila daňo-

¹ MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2012. Praha: GRADA Publishing, 2012, s. 228

vou povinnost, ale tento zásah je z hlediska zákona legální. Jedná se o zásadu legální licence, která je dána úřednímu postupu, při kterém je prováděn výkon rozhodnutí. Vymáhání neuhrazené daňové povinnosti zpravidla začíná tehdy, když dlužník nereaguje na sdělení správce daně, aby ve lhůtě stanovené v tomto sdělení uhradil nedoplatek. Správce daně následně podniká veškerá opatření, která považuje za nezbytná, aby zajistil úhradu dlužné částky. Zjišťuje majetkové poměry dlužníků, konkrétně se zajímá o stavy bankovních účtů u poskytovatelů platebních služeb, přeplatky u finančních úřadů, oslovuje katastr nemovitostí, registr silničních vozidel atd.

2. Pojem daň dle daňového řádu

Daň je základní pojem, kterým se DŘ zabývá, jedná se tedy o předmět správy daní. Vznik daňové povinnosti je vždy spojen se skutečností, která dle zákona a na základě zákona tuto povinnost zakládá². Vždy se jedná o autoritativně uloženou povinnost k plnění, o zátěž, která zavazuje daňové subjekty a současně je spojena s tokem finančních prostředků do veřejného rozpočtu. Výběr daní a stanovení jejich výše je jedním z nástrojů fiskální politiky státu. Daň a poplatky lze ukládat jen na základě zákona³. Vymezení daně dle DŘ je taxativně vymezeno v ustanovení § 2 DŘ, kde za daň je považováno peněžité plnění, které zákon označuje jako „daň“. Tento pojem v sobě zahrnuje jednak daň v tradiční podobě, jako je daň z příjmu, daň z přidané hodnoty, daň z nemovitosti atd., ale současně je pod toto označení podřazeno i clo, správní, soudní a místní poplatky, uložená peněžítá plnění v rámci dělené správy, tzn. odvody, pokuty, blokové pokuty na místě nezaplacené, zálohy a jiné. Za daň se současně považuje i takové peněžité plnění, pokud se při jeho správě postupuje dle DŘ⁴.

„Souhrnně lze tedy říci, že daně, tak i poplatky jsou nástrojem redistribuce hrubého domácího produktu resp. jedním ze základních rozpočtových příjmů. Zatímco daně jsou většinou platby neekvivalentní, za které není poskytována přímá protihodnota, a zároveň platby, které mívají spíše periodický charakter, jsou poplatky, většinou vybírány jednorázově, a to v souvislosti s nějakým protiplněním ze strany státu či jiného orgánu, kraje, obce apod. Mají většinou povahu určitého ekvivalentu za poskytnutí služby, vydání povolení, rozhodnutí soudu v občanskoprávních věcech apod.“⁵

Pod označení daň zahrnujeme rovněž i její příslušenství, což jsou úroky, penále, pokuty a náklady řízení, které v souvislosti se vznikem původní, tedy primární povinnosti automaticky sledují její osud. Příkladem může být skutečnost, kdy vyměřená daňová povinnost v určitém časovém období změní svou výši (je snížena či zvýšena), automaticky bude úměrně změněno i příslušenství, tedy penále⁶.

² Ustanovení § 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

³ Čl. 11 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

⁵ BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 3. aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. Právní rukověť, s. 87

⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2009, 9 Afs 1/2009-124, s. 4

3. Pojem exekuční titul – náležitosti

Exekučním titulem je pouze takový písemný doklad, který zákon jako exekuční titul jednoznačně určuje, čímž jasně limituje, co exekučním titulem je a co není. Exekučním titulem může být **vykonatelné rozhodnutí, vykonatelný výkaz nedoplatků a vykonatelný zajišťovací příkaz**⁷.

Obecně nejpoužívanějším exekučním titulem jsou vykonatelná rozhodnutí. Tato rozhodnutí jsou obvykle součástí podaného návrhu na výkon rozhodnutí soudem nebo jsou součástí exekučního příkazu vydaného správcem daně. Pokud se jedná o vykonatelné rozhodnutí (v němž je uloženo peněžité plnění), které správce daně nevydal sám, ale v rámci kompetencí je pověřen jeho vybráním a vymáháním, je nutné zdůraznit, že v žádném případě není oprávněn k přezkoumání udělené platební povinnosti, respektive zkoumat bezvadnost a správnost vykonatelného rozhodnutí. Nedostatky rozhodnutí by měly být odstraněny v řízení, v němž exekuční titul vznikl, nikoliv ve fázi vymáhací. Aby bylo rozhodnutí považováno za exekuční titul, musí vykazovat nezbytný prvek, kterým je **vykonatelnost**. Jedná se o náležitost, která spočívá jak v obsahové, neboli materiální stránce, tak i ve stránce formální. Za materiální náležitosti považujeme ty, ze kterých vyplývá rozsah a obsah povinností z daného rozhodnutí, lhůta ke splnění platební povinnosti a současně i řádné označení oprávněného a povinného. Otázka formální stránky rozhodnutí je stanovena v konkrétním právním předpise, podle něhož je rozhodnutí vydáno. Rozhodnutí vydané dle DŘ svou formální stránku naplňuje v souvislosti s ustanovením § 103 DŘ⁸.

„Exekuční titul lze obecně vymezit jako veřejnou listinu, ukládající dlužníkovi povinnost k určitému plnění. Plněním se rozumí chování spočívající v dání, konání, opomenutí nebo strpění něčeho; může mít peněžitou i nepeněžitou povahu.“⁹

Co tedy může být exekučním titulem? Exekuční titul je např. bloková pokuta na místě nezaplacená, v tomto případě se jedná o rozhodnutí sui generis, které přestupce stvrdil svým

⁷ Ustanovení § 176 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

⁸ Rozhodnutí, které je účinné a proti kterému se nelze odvolat, je v právní moci. Rozhodnutí, které je účinné, je vykonatelné, jestliže se proti němu nelze odvolat, nebo jestliže nemá odkladný účinek, a uplynula-li lhůta k plnění, pokud byla stanovena.

⁹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1074

podpisem, čímž prakticky odsouhlasil jeho uložení a je povinen pokutu uhradit, a to ve lhůtě 15-ti dnů ode dne, který následuje po dni uložení. Není-li pokuta ve lhůtě splatnosti uhrazena, stává se rozhodnutí vykonatelným = **exekučním titulem**. Dalším příkladem může být platební výměr správce daně nebo rozhodnutí vydané úřadem práce v souvislosti s poskytnutou kompenzací za nevyplacené odstupné zaměstnavatelem.

V případě vykonatelného výkazu nedoplatků je nezbytné, aby v něm uvedené jednotlivé nedoplatky byly řádně specifikovány (tzn., aby byl řádně označen typ nedoplatku, př. spotřební daň z minerálních olejů za měsíc červenec 2012, bloková pokuta na místě nezaplacená, dodatečný platební výměr, atd.) Na vykonatelném výkazu nedoplatků musí být především uvedeno původní datum splatnosti, označení správce daně, který výkaz nedoplatků sestavil, číslo jednací, označení daňového subjektu, ke kterému se sestavený výkaz váže, podpis úřední osoby včetně data sestavení a potvrzení o vykonatelnosti. Všechny tyto uvedené náležitosti musí být doplněny otiskem úředního razítka. Pokud je písemnost adresátovi zasílána formou datové schránky, nahrazuje se otisk úředního razítka zaručeným elektronickým podpisem úřední osoby¹⁰. Výkaz nedoplatků nelze považovat za rozhodnutí, jedná se pouze o interní doklad správce daně či jiného subjektu, který potvrzuje skutečný stav všech evidovaných neuhrazených platebních povinností daňového dlužníka u správce daně (příloha č. 1).

Zajišťovací příkaz¹¹ s sebou přináší mnoho specifik, obecně ho považujeme za nástroj, kterým správce daně zajistí daň, u které má pochybnost či důvodné podezření, že v době její vymahatelnosti bude nedobytná, případně bude její vybrání nebo vymožení spojeno se značnými obtížemi. „Svým obsahem je tedy zajišťovací příkaz rovněž rozhodnutím ukládajícím povinnost k peněžitému plnění, a proto by jej bylo možno zahrnout pod § 176 odst. 1 písm. b); zákonodárce však z nějakého důvodu – jenž v důvodové zprávě neuvádí, ač právě od ní by bylo možno toto očekávat – zajišťovací příkaz zvláště zmiňuje jako exekuční titul.“¹²

Důvodová zpráva sice neobjasňuje, proč není zajišťovací příkaz podřazen pod písmeno b) zmiňovaného §, ale z povahy tohoto rozhodnutí je dle mého názoru namístě, aby byl zmíněn jako zvláštní exekuční titul. Můj názor podporuje skutečnost, že rozhodnutí - zajišťovací příkaz je vydán, jak již bylo uvedeno dříve, pouze v případech nějaké hrozby (myšleno hrozby, která může nastat a tím i následně znesnadnit vymáhání). Zajišťovací příkaz je vydán

¹⁰ Ustanovení § 176 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Ustanovení § 167 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

¹² BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1075

na splatnou nebo dosud nestanovenou daňovou povinnost. V tomto shledávám jisté anomálie od ostatních exekučních titulů. Vykonatelnost zajišťovacího příkazu se řídí podle nebezpečí z prodlení, pokud nehrozí, lze úhradu jistoty na splatnou nebo dosud nestanovenou daňovou povinnost uhradit ve lhůtě 3 pracovních dnů, pokud hrozí toto nebezpečí, je zajišťovací příkaz vykonatelný okamžikem oznámení daňovému subjektu. Zvláštní pozornost si zaslouží účinnost zajišťovacího příkazu. Na rozdíl od ostatních rozhodnutí není zajišťovací příkaz účinný stále, jeho účinnost je omezena důvody, pro které byl vydán. Pominou-li tyto důvody před stanovením daně nebo přede dnem splatnosti, stává se zajišťovací příkaz neúčinným¹³. Vydaný exekuční příkaz, jehož podkladem je již neúčinný zajišťovací příkaz musí být ihned zastaven.

¹³ Ustanovení § 168 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění pozdějších předpisů

4. Pojem exekuční příkaz a exekuční náklady – náležitosti, doručování, opravné prostředky

Exekuční řízení je zahájeno okamžikem vydání exekučního příkazu¹⁴. Za vydaný exekuční příkaz považujeme takový, u kterého byl učiněn úkon směřující k jeho doručení. Laicky lze hovořit o okamžiku, který směřuje k expedici exekučního příkazu směrem k adresátům¹⁵. Exekuční příkaz je rozhodnutí, proto musí obsahovat veškeré náležitosti, které zákon k rozhodnutí váže. Exekuční příkaz tedy musí obsahovat **označení správce daně**, který rozhodnutí vydal (např. Celní úřad Praha D 1, Logistický terminál Nupaky 148, 251 01 Říčany), **číslo jednací** (zpravidla se jedná o kombinaci čísel - pořadí vytvořených písemnosti, rok vydání a označení útvaru a oddělení, př. 22/2012-176800-021), **označení příjemců rozhodnutí** (příkladem může být exekuční příkaz na peněžní prostředky daňového dlužníka, který je adresován jak daňovému dlužníkovi, tak poskytovateli platebních služeb, tedy bance = poddlužníkovi), **lhůtu k plnění, odůvodnění a výrok**, včetně uvedení právního předpisu, podle něhož bylo rozhodnuto.

Lhůta k úhradě platební povinnosti, respektive její splnění či nesplnění je podstatou celého exekučního řízení. V zásadě se může v průběhu této 15 denní lhůty jednat o pozdní „dobrovolnou“ úhradu ze strany daňového dlužníka nebo naopak. Po jejím marném uplynutí se může jednat o nucené vymožení finančních prostředků. Nucené vymožení finančních prostředků je prováděno ve spolupráci s druhým adresátem exekučního příkazu, tj. banka, Pražská správa sociálního zabezpečení, zaměstnavatel, kterým z doručení tohoto rozhodnutí plyne povinnost nenakládat s peněžními prostředky daňového dlužníka až do výše vymáhaného nedoplatku, neprovádět na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládat (tzv. arrestatorium) a po vyrozumění správcem daně tyto peněžní prostředky poukázat na účet správce daně v exekučním příkaze uvedeném. Stejně omezení se vztahuje na daňového dlužníka (tzv. inhibitorium). Vyrozumění správce daně zasílá po uplynutí 15 denní odvolací lhůty, dříve nikoliv. Pokud se jedná o již výše uvedenou pozdní úhradu dlužníkem před ukončením 15 denní odvolací lhůty, správce daně vydá rozhodnutí, kterým exekuční příkaz zastaví. Rozhodnutí o zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí obdrží každý adresát, kterému byl doručen exekuční příkaz.

¹⁴ Ustanovení § 178 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1096

Odůvodnění exekučního příkazu zpravidla obsahuje důvody nebo příčiny a jiné relevantní skutečnosti, které vedly k vydání exekučního příkazu. Hlavním důvodem je vždy nesplnění uložené platební povinnosti ve lhůtě splatnosti, tedy prodlení dlužníka. V odůvodnění může být uveden i chronologický postup daného případu, informace o obdržném vyrozumění o nedoplatku, v němž byl daňový dlužník informován o případném vymáhání.

Výrok exekučního příkazu se musí odkazovat na právní předpis, podle něhož je rozhodnuto a současně musí obsahovat i ty náležitosti, které se vztahují pouze k vydávání exekučního příkazu, tzn. uvést jeden ze způsobů, kterým lze provést daňovou exekuci (srážkami ze mzdy, postižením bankovního účtu, prodejem nemovitosti, postižením jiných majetkových práv)¹⁶, uvést výši exekučních nákladů a odkázat se na exekuční titul¹⁷. Dále musí výrok exekučního příkazu obsahovat vždy **výši nedoplatku**, pro který je daňová exekuce nařízena, ten je vždy totožný s částkou, která je uvedena v exekučním titulu, tedy v původním rozhodnutí u kterého je dlužník v prodlení.

Jak bylo již zmíněno výše, nezbytnou náležitostí výroku exekučního příkazu je vyčíslení **exekučních nákladů**. Co si vlastně můžeme představit pod pojmem exekuční náklady? Exekuční náklady jsou považovány za určitý druh kompenzace či náhrady za veškeré vynaložené prostředky správce daně na exekučním řízení.

Exekuční náklady se skládají z¹⁸:

- a) **Nákladů za nařízení daňové exekuce** - tyto náklady jsou vypočteny z celkového nedoplatku, jejich výše činí 2 % z vymáhané částky, nejméně 500 Kč a nejvíce 500 000 Kč¹⁹. Pokud se nejedná o neoprávněnou exekuci, je daňový dlužník povinen tyto náklady uhradit již v okamžiku vydání exekučního příkazu.
- b) **Nákladů za výkon prodeje** - tyto náklady jsou totožné s výše uvedenými náklady za nařízení daňové exekuce, jejich výše činí 2 % z vymáhané částky, nejméně 500 Kč a nejvíce 500 000 Kč²⁰. Oba druhy exekučních nákladů lze vyměřit daňovému dlužníkovi jen jednou. „Účelem tohoto pravidla je dle důvodové zprávy ochrana

¹⁶ Ustanovení § 178 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ Ustanovení § 178 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ Ustanovení § 182 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ Ustanovení § 183 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ Ustanovení § 183 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

dlužníka před nesprávně zvoleným způsobem exekuce. Pokud se tedy jedním způsobem exekuce nezdaří správci daně vymoci nedoplatek a nařídí-li exekučním příkazem jiný způsob postižení majetku dlužníka, nebude již moci dlužníku opětovně stanovit nové náklady za nařízení exekuce a za výkon prodeje. U téhož nedoplatku vznikají uvedené náklady pouze jednou bez ohledu na to, kolika způsoby byly vymáhány.²¹

- c) **Hotových výdajů vzniklých při provádění daňové exekuce** – pod hotové výdaje zařazujeme takové náklady správce daně, které vznikají v průběhu exekuce, může se jednat o znalecké posudky, služby zámečnicka, odtahové služby. Výše hotových výdajů je stanovena vždy samostatným rozhodnutím, lhůta pro jejich úhradu je 15 dní od data doručení. Daňový dlužník je povinen tyto výdaje uhradit, i když k dražbě nebo zpeněžení nedošlo²².

V neposlední řadě je jednou z nejdůležitějších náležitostí výroku exekučního příkazu **odkaz na exekuční titul**²³. Existence exekučního titulu je hlavním předpokladem pro vydání exekučního příkazu. Jedná se tedy o odkaz na spisovou značku či číslo jednacích rozhodnutí, kde je uvedena i jeho původní splatnost, exekuční titul může být i součástí exekučního příkazu. Z pohledu mé praxe je velkým přínosem rozhodnutí – exekuční titul řádně označit, adresát je ihned informován o tom, k čemu se exekuční příkaz vztahuje. Jednoznačná identifikace původního nedoplatku (bloková pokuta na místě nezaplacená ze dne 3. 1. 2013 ve výši 5 000 Kč nebo dodatečný platební výměr č. 120 ze dne 1. 7. 2012) vede daňové dlužníky k jednání, dokládají úhrady chybně provedených plateb. Exekuční příkaz musí obsahovat řádné poučení, podpis úřední osoby a datum, kdy byl podepsán²⁴.

Doručování rozhodnutí je jeden ze zásadních úkonů všech řízení, ať už se jedná o jakýkoliv druh řízení, neboť právě doručení rozhodnutí zakládá účinnost tohoto rozhodnutí vůči příjemci a současně určuje počátek běhu lhůty. V případě doručování exekučního příkazu je tento doručován do vlastních rukou adresáta, jedná-li se o právnickou osobu je vždy doručo-

²¹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1149

²² Ustanovení § 182 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

²³ Ustanovení § 178 odst. 2 písm. a) až d) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Ustanovení § 102 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

váno do datové schránky²⁵. Exekuční příkaz se doručuje vždy daňovému dlužníkovi, ale současně i všem ostatním příjemcům²⁶ exekučního příkazu²⁷. Zpravidla se každý vydaný exekuční příkaz zasílá ostatním příjemcům dříve než samotnému dlužníkovi, podstatou tohoto kroku je předejít tomu, aby nebyl účel nařízené exekuce zmařen. Pokud by totiž daňový dlužník obdržel rozhodnutí (např. exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb) dříve než peněžní ústav, finanční prostředky by jím mohly být převedeny na jiný účet či z účtu vybrány.

Rozhodnutí, u kterého je den doručení nezbytný pro počátek běhu lhůty se doručuje vždy do vlastních rukou²⁸, exekuční příkaz takovým rozhodnutím je. Dnem doručení je exekuční příkaz vůči příjemcům účinný²⁹, současně se od tohoto okamžiku počítá běh lhůty pro podání odvolání.

Odvolání je řádný opravný prostředek, kterým lze napadnout rozhodnutí správce daně³⁰. Důvodová zpráva k DŘ říká, že odvolání je takové podání, jehož prostřednictvím se odvolatel domáhá, aby správce daně vyššího stupně přezkoumal vydané rozhodnutí správce daně nižšího stupně, čímž je zachována zásada dvouinstančního řízení. Správce daně prvního stupně může o odvolání sám rozhodnout pouze tehdy, jestliže odvolání v plném rozsahu vyhoví nebo vyhoví pouze částečně. Pokud se jedná o nepřijatelné odvolání nebo odvolání podané po lhůtě, může správce daně prvního stupně odvolání zamítnout a zastavit odvolací říze-

²⁵ Datová schránka je dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentu považována za elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgánu veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánu veřejné moci, dodávání dokumentů fyzickým osobám, podnikajících fyzickým osobám a právnickým osobám.

²⁶ Pojem příjemce je uveden v ustanovení § 101 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů a je jím myšlen ten, komu jsou rozhodnutím ukládány povinnosti nebo přiznána práva.

²⁷ Ustanovení § 178 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ Ustanovení § 40 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Ustanovení § 101 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů říká, že rozhodnutí se oznamuje všem jeho příjemcům. Vůči příjemci je rozhodnutí účinné okamžikem jeho oznámení.

³⁰ Ustanovení § 109 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

ní³¹. Významnou zásadou týkající se možnosti podání odvolání je, že odvolání je nepřipustné, pokud směřuje pouze proti odůvodnění rozhodnutí³².

Jakým způsobem toto odvolání podat, komu jej adresovat, v jaké formě a lhůtě? Tyto informace musí správce daně vždy uvést v poučení exekučního příkazu. Hlavní podmínkou podání správného odvolání je skutečnost, že odvolání se podává u správce daně, který napadené rozhodnutí vydal³³. Podat odvolání do nepravomocného rozhodnutí správce daně lze učinit pouze písemně, datovou zprávou opatřenou elektronickým podpisem či ústně do protokolu. Kromě odvolání podaného datovou zprávou musí být všechna opatřena podpisem osoby, která odvolání vůči rozhodnutí podala. Pokud správce daně obdrží podání - odvolání učiněné mailem, faxem, či za použití jiných přenosových technik, je toto podání správcem daně přijato. Aby bylo možné na toto podání hledět jako na odvolání, je nutné, aby bylo zopakováno ve lhůtě 5 dnů, a to takovým způsobem, kterým lze odvolání učinit³⁴.

Náležitosti odvolání jsou DŘ přesně vymezeny. Odvolání musí obsahovat označení správce daně, jehož rozhodnutí je odvoláním napadeno, označení odvolatele, číslo jednací, ke kterému se odvolání váže, uvedení důvodů, v nichž jsou spatřovány nesprávnosti či nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Dále je nutné označit důkazní prostředky k tvrzením, která jsou uvedena v odvolání (např. doložení kopie výpisu účtu o provedené úhradě) a návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí. Pokud by podané odvolání nemělo veškeré náležitosti, vyzval by správce daně odvolatele k jejich doplnění. Doplněné odvolání správce daně projedná, v opačném případě odvolací řízení zastaví³⁵.

³¹ Ustanovení § 113 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

³² Ustanovení § 109 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

³³ Ustanovení § 109 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ Ustanovení § 71 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ Ustanovení § 112 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

5. Možné způsoby provedení exekuce

DŘ vymezuje taxativní výčet způsobů, kterými může správce daně sám nařídit daňovou exekuci. Konkrétně se jedná o:

- a) daňovou exekuci srážkou ze mzdy,
- b) daňovou exekuci příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- c) daňovou exekuci příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- d) daňovou exekuci postižením jiných majetkových práv,
- e) daňovou exekuci prodejem věcí movitých a nemovitých³⁶.

Kompetenční pravomoc správce daně, jakožto exekučního orgánu upravuje pouze DŘ. S odkazem na subsidiaritu se zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“), může správce daně podat k soudu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí³⁷ prodejem podniku či prodejem zástavy, ale i s ohledem na složitost a komplikovanost některých případů, např. daňové exekuce prodejem nemovitosti, může správce daně v postavení oprávněného podat návrh na výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu i v těchto případech.

Než si správce daně zvolí konkrétní způsob daňové exekuce, je nezbytně nutné, aby měl jasný přehled o všech majetkových poměrech daňového dlužníka. Účelem těchto šetření je, aby správce daně zvolil ten způsob daňové exekuce, který i pro daňového dlužníka je nejšetnější a současně nejúčelnější. Příklad: exekutor neprověří důkladně majetkové poměry daňového dlužníka a vydá exekuční příkaz příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, následně zjistí, že u finančního úřadu je na daňového dlužníka evidovaný vratitelný přeplatek ve výši 15 000 Kč. Tento postup správce daně není žádoucí. Aby byl výkon rozhodnutí správný a účelný, musí exekutor disponovat ucelenými informacemi. Na základě těchto informací zvolí správný způsob pro provedení daňové exekuce. Zbytečné zatěžování daňového dlužníka a účelné navyšování celkového nedoplatku o exekuční náklady je nesprávný postup.

³⁶ Ustanovení § 178 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ Ustanovení § 261 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Správce daně prověřuje majetkové poměry daňového dlužníka všemi prostředky, které má v kompetenci. Jako první se zpravidla prověřují vratitelné přeplatky u finančních úřadů, následně je dotazován poskytovatel platebních služeb, kde je požadován seznam účtů a zůstatků na nich. Dále je možné provést místní šetření na adrese trvalého bydliště daňového dlužníka, požádat o informace Českou správu sociálního zabezpečení (exekuce na mzdu – důchody – invalidní, starobní, mateřská dovolená), zdravotní pojišťovny (zjištění plátce zdravotního pojištění), úřady práce (zda pobírá dávky, či je veden jako nezaměstnaný bez příspěvků, možnost zjištění nového zaměstnavatele atd.), vězeňská služba (zda se nenachází ve výkonu trestu odnětí svobody, zde je možné vystavit exekuční příkaz na pobíranou mzdu či odměnu daňového dlužníka). Z registrů a rejstříků je nejvíce využíván katastr nemovitostí, registr silničních motorových vozidel, centrální registr obyvatel, daňový informační systém, depozitář cenných papírů, letecký a plavební rejstřík, atd.³⁸

„Exekutor před samotným nařízením daňové exekuce může dlužníka vhodným způsobem vyzrozumět o výši jeho nedoplatku (telefonicky, faxem, SMS zprávou, e-mailem) a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením, podle ustanovení § 153 odst. 3 daňového řádu.“³⁹

5.1 Daňová exekuce srážkou ze mzdy

Daňová exekuce srážkou ze mzdy je prováděna na principu pravidelných měsíčních srážek ze mzdy/platu daňového dlužníka. Tyto srážky provádí zaměstnavatel. „Předmětem exekuce na plat je nejen mzdová pohledávka dlužníka vůči jeho zaměstnavateli, která je splatná a dosud nebyla vyplacena, ale všechny další mzdové pohledávky, jež dospějí teprve po doručení exekučního příkazu.“⁴⁰

Další mzdovou pohledávkou může být ošetrovné, nemocenské, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci a další mzdové náhrady, jejichž výčet je uveden v OSŘ⁴¹. DŘ nehovoří o konkrétních

³⁸ Čl. 16 písm. a) a b) Služební předpis č. 1/2011, Vymáhání nedoplatků celními úřady, s. 5. (příloha č. 2)

³⁹ Čl. 16 Služební předpis č. 1/2011, Vymáhání nedoplatků celními úřady, s. 5.

⁴⁰ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1167

⁴¹ Ustanovení § 299 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

příjmech, které lze daňovou exekucí postihnout, ale platí zde zásada, co DŘ neupravuje, to upravuje a konkretizuje OSŘ. Jedná se o subsidiaritu mezi právními předpisy⁴².

V důvodové zprávě k DŘ se uvádí, že exekuce srážkou ze mzdy je stejně využívaná, jako exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb. Z hlediska mé osobní praxe mohu toto tvrzení potvrdit, opravdu se jedná o dva nejrozšířenější způsoby exekuce, které správci daně provádějí. Z pohledu administrativní náročnosti je exekuce srážkou ze mzdy složitější, neboť tato se může protáhnout na dlouhé časové období. V kombinaci s nespolupracujícím zaměstnavatelem je v některých případech prakticky neproveditelná.

Správce daně zahájí daňovou exekuci srážkami ze mzdy vydáním exekučního příkazu, exekuční příkaz se doručuje daňovému dlužníkovi a plátci mzdy. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o rozhodnutí, u kterého je den doručení rozhodný pro počátek běhu lhůty, doručuje se vždy do vlastních rukou. Tzv. úkojně právo správce daně vzniká tehdy, kdy se plátce mzdy seznámí s obsahem exekučního příkazu, tj. doručení⁴³. Z doručení plynou povinnosti, jak pro plátce mzdy, tak i pro daňového dlužníka. Plátce mzdy je povinen po dobu trvání daňové exekuce provádět ze mzdy srážky až do výše vymáhaného nedoplatku, srážky nevyplácet daňovému dlužníkovi a po vyrozumění o nabytí právní moci⁴⁴ správcem daně, tyto částky poukázat na účet správce daně, který je uveden v exekučním příkazu. Vyrozumění o nabytí právní moci se doručuje do vlastních rukou⁴⁵. Doba, po kterou bude postižena mzda daňového dlužníka je závislá čistě na výši mzdy, neboť nelze daňovou exekucí postihnout **tzv. nezabavitelnou částku**, kterou tvoří dvojnásobek životního minima jednotlivce dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

DŘ dává daňovému dlužníkovi možnost, aby si podal u správce daně návrh na snížení výše částky, která má být ve prospěch daňové exekuce sražena v určitém období. Tento návrh musí být podložen závažnými důvody⁴⁶. Co si představit pod pojmem „závažné důvody“ není zcela jednoznačné. Zákon říká, že správce daně „může“ snížit výši částky ze závažných důvodů. Závažné důvody jsou neurčitým právním pojmem, není pro něho definice a správce daně

⁴² Ustanovení § 177 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1180

⁴⁴ Ustanovení § 186 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ KOBÍK, Jaroslav; KOHOUTKOVÁ, Alena. Daňový řád: s komentářem. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, s. 772

⁴⁶ Ustanovení § 187 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

by měl umět posoudit, zda se jedná o závažné důvody či nikoliv. Dále by měl umět rozlišovat případ od případu, neboť závažné důvody pro jednoho, nejsou závažnými důvody pro druhého⁴⁷.

Problematika srážek, respektive možnost jejich zvýšení či snížení je odlišně upravená jak v OSŘ, kde je nepřípustné provádět srážky ve větším, než stanoveném rozsahu, i kdyby s tím daňový dlužník souhlasil⁴⁸, tak i v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, kde je možno, aby byly provedeny srážky ve větším rozsahu, ale pouze na základě dohody o srážkách ze mzdy⁴⁹.

V případě, že daňový dlužník ukončí u stávajícího plátce mzdy pracovní poměr po nařízení daňové exekuce, je tato exekuce účinná i vůči novému plátcovi mzdy. Aby byla udržena kontinuita započatého vymáhání, doručuje správce daně novému plátcovi mzdy jak stejnopis exekučního příkazu, tak i rozhodnutí o povinnosti pokračovat v již nařízeném výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, kde ho informuje o již provedených srážkách a kde mu nařizuje, aby pokračoval ve srážkách až do úplné úhrady nedoplatku⁵⁰.

Je-li daňový dlužník zaměstnán u více plátců mzdy, vztahuje se nařízená daňová exekuce i na mzdy pobírané od ostatních zaměstnavatelů. Podmínkou je též řádné doručení exekučního příkazu – bez exekučního příkazu nelze srážky provádět, po doručení exekučního příkazu je naopak povinností srážky započítávat. Spolu s exekučním příkazem se plátcovi mzdy doručuje i rozhodnutí, které určuje, jak velkou část základní částky⁵¹ nemají ze mzdy daňového dlužníka srážet⁵². „Nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se vztahuje na oba příjmy povinného také v případě, že jedním z těchto příjmů je invalidní důchod a druhým náhrada ucházejícího výdělků.“⁵³

⁴⁷ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1184

⁴⁸ Ustanovení § 281 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ Ustanovení § 148 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ KOBÍK, Jaroslav; KOHOUTKOVÁ, Alena. Daňový řád: s komentářem. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, s. 772

⁵¹ Správce daně vypočítá výši základní částky dle nařízení vlády o nezabavitelných částkách.

⁵² BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1194

⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 12. 2011, sp. Zn. 20 Cdo 1279/2001, SoJ 229/2002.

Dostupné z WWW:

http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/038293B515C83773C1257A4E006A4DBB?openDocument&Highlight=0.

Jak daňový dlužník, tak i plátce mzdy mají vůči správci daně oznamovací povinnost týkající se podání informace, která souvisí s pobíráním mzdy. U daňového dlužníka se oznamovací povinnost týká, resp. souvisí se zánikem práva na mzdu pobíranou u dosavadního plátce mzdy nebo souvisí se vznikem nového práva na mzdu - nový postižitelný příjem. Lhůta daná daňovému dlužníkovi ke splnění oznamovací povinnosti je ex lege 8 dnů. Lhůta se počítá ode dne, kdy nastaly rozhodné skutečnosti, např. zánik práva daňového dlužníka na mzdu je dne 1. 10. 2012 (počátek běhu lhůty), den 2. 10. 2012 je prvním dnem lhůty, lhůta končí dnem 9. 10. 2012.

Plátce mzdy je povinen oznámit správci daně **nástup daňového dlužníka nově do zaměstnání**. Jak nový plátce mzdy zjistí, že na mzdu daňového dlužníka je nařízena exekuce? Každý plátce mzdy má povinnost vydat při ukončení pracovního poměru nebo dohody zaměstnanci potvrzení o zaměstnání, kde jsou uvedeny právě relevantní informace pro plátce mzdy nastávajícího, jako např., zda jsou prováděny srážky ze mzdy, v čí prospěch, jejich výše, atd.⁵⁴ Vyžadovat po zaměstnanci toto potvrzení DŘ vůbec neřeší naopak ustanovení OSŘ jasně hovoří o povinnosti nového plátce mzdy, vyžádat si toto potvrzení od nově nastupujícího zaměstnance a současně ukládá povinnost zaměstnavateli vydat toto potvrzení zaměstnanci, který u něho pracovat přestal⁵⁵. Plátce mzdy je povinen oznámit správci daně **přestal-li u něj daňový dlužník pracovat** a nastoupil-li do zaměstnání k jinému plátcovi mzdy (pokud je mu tato informace známa). Z praxe mohu říci, že jsem se nikdy nesetkala s informací tohoto typu, většina plátců mzdy pouze oznamuje ukončení pracovního poměru s dovětkem, že současný plátce mzdy není znám. Lhůta pro podání oznamovací povinnosti je stejná, jako u daňového dlužníka⁵⁶.

Zákon připouští uložení peněžité sankce za nesplnění výše uvedených oznamovacích povinností, a to jak u plátce mzdy, tak i u daňového dlužníka. Pořádková pokuta⁵⁷ může být správcem daně uložena až do výše 50 000 Kč, a to i opakovaně. Důvodová zpráva k DŘ uvádí, že: „Pokud plátce mzdy a dlužník neplní své povinnosti stanovené tímto ustanovením (tj. informovat správce daně o změně plátce mzdy), může jim správce daně uložit pořádkovou

⁵⁴ Ustanovení § 313 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Ustanovení § 294 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1196

⁵⁷ Ustanovení § 247 až 249 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

pokutu (ustanovení § 296 OSŘ⁵⁸ se neaplikuje). Je tak apelováno na součinnost vůči správci daně ve smyslu zásady zakotvené v § 6 dst.2.“

Z praktického hlediska nevidím v pořádkové pokutě východisko, jedná se pouze o „navýšení“ stávajícího nedoplatku. Plátce mzdy, který nespolupracuje se správcem daně, nebude spolupracovat ani po uložení sankce. Za vlivnější prostředek, kterým lze dosáhnout jistých výsledků, je podle mého názoru poddlužnická žaloba. Řízení o poddlužnické žalobě je v kompetenci soudů, které jednají a rozhodují v civilním řízení soudním. DŘ možnost podání poddlužnické žaloby ze strany správce daně nabízí. Správce daně tedy může vystupovat jako orgán opravňující k výkonu daňové exekuce, tak i jako oprávněný ve věci poddlužnické žaloby⁵⁹. Smyslem poddlužnické žaloby je spor s poddlužníkem (plátce mzdy, třetí osoba, poskytovatel platebních služeb, atd.). V našem případě bude poddlužnický spor mezi oprávněným (správce daně) a poddlužníkem (plátce mzdy) veden tehdy, pokud plátce mzdy neprovedl srážky řádně a včas nebo je provedl v menším rozsahu než měl, nebo pokud nevyplatil provedené srážky správci daně po vyrozumění o právní moci⁶⁰. Rozsudek soudu je v dané věci považován za exekuční titul, na jehož základě bude na návrh oprávněného proveden soudní výkon rozhodnutí, pokud nebude ze strany poddlužníka plněno dobrovolně⁶¹.

5.2 Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Účelem tohoto způsobu daňové exekuce je odepsání peněžních prostředků z účtu daňového dlužníka, který má na své osobní údaje (rodné číslo a jméno) veden u poskytovatele platebních služeb. Předmětem exekuce je účet daňového dlužníka. Měli bychom se seznámit s pojmem „**poskytovatel platebních služeb**“. Tento pojem je nový, zavedený DŘ. OSŘ stále hovoří o peněžním ústavu, pod tento pojem lze podřadit banky, pobočky zahraničních bank,

⁵⁸ Nesplní-li některý plátce mzdy povinnost uvedenou v § 294 odst. 1 a 2 nebo v § 295 odst. 2, může se oprávněný domáhat, aby mu plátce mzdy vyplatil částky, na které by měl právo, kdyby byl plátce mzdy uvedené povinnosti splnil. Za nesplnění povinností uvedených v § 294 a 295 může soud uložit povinnému i plátcí mzdy pořádkovou pokutu.

⁵⁹ Ustanovení § 177 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ Ustanovení § 292 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1162

instituce elektronických peněz, spořitelní družstva, atd.⁶² Terminologie zavedená DŘ je novějšího rázu a zcela odpovídá současné právní úpravě, konkrétně zákonu č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, kde v ustanovení § 5 jsou uvedeny osoby, které mohou poskytovat ze zákona platební služby⁶³.

DŘ říká, že banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva a platební instituce (dále jen „poskytovatelé platebních služeb“) mají povinnost poskytnout informace na žádost správce daně, respektive mu sdělit čísla účtů daňových dlužníků, jenž jsou v žádosti uvedeny, dále poskytnout údaje o jejich majitelích, stavech a pohybech na těchto účtech⁶⁴. Na základě těchto informací od co největšího počtu poskytovatelů platebních služeb vyhodnotí správce daně (exekutor) nejefektivnější možnost pro nařízení daňové exekuce, tzn., vybere si ten účet, který vykazuje pohyb a kladné hodnoty. V některých případech, kde není dostatek možností, je zpravidla obstaven i bankovní účet s nulovým zůstatkem a bez pohybu. U fyzických osob je tato exekuce většinou bez výsledku, ale u právnických osob bylo již několikrát zachyceno velké množství finančních prostředků, které na nulový a delší dobu bezpohybový bankovní účet přišly v mezidobí 6 měsíců (tzv. sledovací lhůta).

Nařídít daňovou exekuci na finanční prostředky daňového dlužníka, které má uloženy na bankovním účtu u jiné osoby, nelze provést. Právo postihnout finanční prostředky se vztahuje jen na bankovní účty, které jsou zřízeny na osobu daňového dlužníka (existence smlouvy s poskytovatelem platebních služeb). Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2002, sp. zn. 20 Cdo 681/2001, R 75/2002⁶⁵ jasně hovoří o nemožnosti provedení daňové exekuce na jiný bankovní účet, než je ten, který vlastní daňový dlužník. Výjimky, kde lze provést daňovou

⁶² BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1199

⁶³ Banky, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce za podmínek stanovených zákonem, spořitelní a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz, zahraniční instituce, instituce elektronických peněz, zahraniční instituce, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, zahraniční platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu.

⁶⁴ Ustanovení § 57 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ Daňovou exekuci, byl-li exekuční příkaz vydán na příkázání pohledávky na peněžní prostředky daňového dlužníka na účet vedený u banky, lze provést jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný (daňový dlužník). Pohledávka z jiného účtu není způsobilým předmětem této exekuce, i kdyby na účtu byly uloženy peněžní prostředky povinného (daňového dlužníka). Peněžní prostředky uložené na účtu, jehož majitelem je osoba od daňového dlužníka odlišná, lze postihnout způsobem uvedeným v § 320 o. s. ř.

exekuci z účtu daňového dlužníka, který není jediným majitelem bankovního účtu, je společné jmění manželů. V tomto případě jsou oba manželé majiteli jednoho bankovního účtu⁶⁶.

Jak již bylo uvedeno v kapitole dřívější, je nezbytné, aby poskytovatel platebních služeb obdržel exekuční příkaz dříve, než daňový dlužník. Od tohoto okamžiku (myšleno okamžik doručení) je povinen po dobu trvání daňové exekuce nevyplácet finanční prostředky z účtu daňového dlužníka, neprovádět na ně započtení a ani jiným způsobem s nimi nakládat⁶⁷. Tato povinnost se vztahuje na tu výši finančních prostředků, která je stanovena v exekučním příkaze, a to i po dobu 6 měsíců od doručení vyrozumění o právní moci⁶⁸. Tzn., že pokud bude proveden převod finančních prostředků z účtu daňového dlužníka na depozitní účet poskytovatele platebních služeb ve výši jedné poloviny celkového nedoplatku, je ze zákona dáno právo hlídat stav bankovního účtu a v průběhu tohoto období neboli šestiměsíční sledovací lhůty postupně odepisovat nově přicházející finanční prostředky. Každý poskytovatel platebních služeb má pro tyto případy zřízen zvláštní depozitní účet, kam převádí finanční prostředky z účtu daňového dlužníka. Z tohoto účtu jsou po doručení vyrozumění o právní moci odeslány na účet správce daně.

Doručení exekučního příkazu daňovému dlužníkovi i poskytovateli platebních služeb zakládá pro obě strany určité povinnosti, zákon ale připouští výjimky. Tyto výjimky jsou postaveny na sociálních hlediscích. Z jedné strany je brán ohled na právní vztah mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, kdy právě zaměstnavatel je daňový dlužník. Nařízení daňové exekuce na finanční prostředky vedené na bankovním účtu zaměstnavatele, které jsou určeny na výplatu mezd zaměstnanců, je nepřipustné. „Peněžní prostředky k tomuto účelu vyplatí poskytovatel platebních služeb dlužníku, pokud mu předloží prohlášení, v němž uvede účel platby, celkovou částku a jména zaměstnanců s uvedením částek, které jim mají být vyplaceny. Podpis dlužníka na tomto prohlášení musí být úředně ověřen.“⁶⁹ Z druhé strany je brán ohled na daňového dlužníka, který dle zákona o životním a existenčním minimu⁷⁰ má nárok na ponechání částky, která se rovná dvojnásobku životního minima (výše životního minima jednotlivce na rok 2012 činí 3.410 Kč, dvojnásobek činí 6.820 Kč). Nelze provést exekuci

⁶⁶ KOBÍK, Jaroslav; KOHOUTKOVÁ, Alena. Daňový řád: s komentářem. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, s. 775

⁶⁷ Tzv. arrestatorium

⁶⁸ Ustanovení § 190 odst. 1 a 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011., s. 1201

⁷⁰ Zákon č. 106/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

tak, aby na bankovním účtu daňového dlužníka nezůstala tato částka. Při exekuci na věci movité nelze pojmout do soupisu též tuto částku⁷¹.

Výše uvedené zákonné výjimky s sebou přinášejí i jistá omezení, omezení v tom slova smyslu, že zajišťuje, aby nebyl zneužit smysl daný konkrétní výjimkou. Je-li daňovému dlužníkovi u jednoho poskytovatele platebních služeb vedeno více bankovních účtů, nebude zde platit zásada, že by na každém z nich musel být ponechán dvojnásobek životního minima. Toto by bylo v absolutním rozporu s účelem dané výjimky, jelikož tato je dána ve prospěch daňového dlužníka, a to pouze na obstarání svých životních potřeb, nikoliv na nahromadění velkého množství finančních prostředků, které nelze postihnout daňovou exekucí⁷².

Jaký druh bankovního účtu lze postihnout? DŘ ve svém demonstrativním výčtu říká, že postihnout lze běžný bankovní účet, vkladový a jiný účet, a to v jakékoliv měně⁷³. Nařídít daňovou exekuci příkázáním pohledávky z účtu na vkladní knížku či vkladový list nelze. Vkladní knížku lze pojmout do soupisu věcí movitých⁷⁴, nikoliv příkázáním pohledávky z účtu.

Přikročí-li správce daně na tento způsob daňové exekuce, není omezen žádným maximálním počtem bankovních účtů, které lze daňovou exekucí postihnout. V případě nařízení daňové exekuce na více bankovních účtů u jednoho poskytovatele platebních služeb je situace jednodušší, postačuje vydat jeden exekuční příkaz, v němž je uvedeno pořadí jednotlivých účtů, ze kterých budou finanční prostředky strhávány. Pokud je ale daňový dlužník majitelem několika bankovních účtů u různých poskytovatelů platebních služeb, nebude postačovat jediný exekuční příkaz, ale bude vyhotoveno tolik exekučních příkazů, u kolika poskytovatelů platebních služeb jsou účty vedeny. Vymáhání tímto způsobem je pro správce daně administrativně náročnější, musí dbát zvýšené opatrnosti, zejména u vyměření exekučních nákladů (pouze jednou). Pokud obdrží po vyrozumění o nabytí právní moci veškeré vymáhané finanční prostředky od jednoho poskytovatele platebních služeb, neprodleně musí o úhradě informovat ostatní příjemce exekučních příkazů – poskytovatele platebních služeb.

⁷¹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1201

⁷² BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1202

⁷³ Ustanovení § 190 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁴ Ustanovení § 215 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Stejně tak, jak lze obstarat více bankovních účtů daňového dlužníka u jednoho poskytovatele platebních služeb, tak se můžeme setkat i s tím, že je možné, aby byl jeden bankovní účet postižen více různými druhy exekucí, a to třeba daňovou exekucí, soudním výkonem rozhodnutí, nebo exekucí konanou dle exekučního řádu. Hovoříme tedy o souběhu nebo střetu několika exekucí. Střet exekucí je upraven v zákoně⁷⁵, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Střetne-li se více exekucí, jejich pořadí závisí na dni doručení exekučního příkazu poskytovateli platebních služeb (zásada priority)⁷⁶.

5.3 Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky

Tento způsob provedení daňové exekuce postihuje jinou peněžitou pohledávku daňového dlužníka. Jiná peněžité pohledávka znamená, že v tomto případě nepůjde o možnost postižení bankovního účtu nebo mzdy, ale o takovou pohledávku, kterou má daňový dlužník vůči svému dlužníkovi (tento je označován jako poddlužník). Exekuci příkázáním jiné peněžité pohledávky lze nařídit pouze tehdy, pokud nepodléhá jinému možnému způsobu provedení exekuce. „Jinou peněžitou pohledávku je proto právo na peněžité plnění dlužníka vůči poddlužníku, které nemá povahu“⁷⁷:

- a) mzdové pohledávky, případně i pohledávky jiného příjmu (taxativní výčet je uveden v ustanovení § 299 OSŘ, př. nemocenská, stipendium, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, atd.),
- b) pohledávky, kterou lze uplatnit u poskytovatele platebních služeb,

⁷⁵ Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, kde ustanovení § 8 říká, že při souběžně probíhajících exekucích postihujících pohledávku povinného z účtu u banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva se uspokojí pohledávky oprávněných podle svého pořadí. Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, exekuční příkaz soudního exekutora, exekuční příkaz správce daně nebo příkaz příslušného orgánu veřejné správy. Byla-li téhož dne peněžnímu ústavu doručena rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uhradí se poměrně.

⁷⁶ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1206

⁷⁷ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1211

- c) pohledávek, které se týkají vkladních knížek, vkladních listů, cenných papírů či jiných listin, ze kterých vyplývá právo na splacení – předměty s touto povahou nelze postihnout formou exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky, ale lze je postihnout exekucí prodejem věci movitých,
- d) pohledávek, o kterých tak stanoví ustanovení § 317 OSŘ, např. peněžní dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory, atd.⁷⁸

Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky je, co se týká doručování a s tím souvisejících práv a povinností, skoro stejná, jako ostatní způsoby provedení exekuce. Exekuční příkaz se doručuje poddlužníkovi dříve než samotnému dlužníkovi. Povinnosti poddlužníka jsou totožné jako u plátce mzdy či poskytovatele platebních služeb – nesmí od okamžiku doručení po dobu trvání daňové exekuce vyplatit dlužníkovi pohledávku, nesmí na ni provádět započtení a ani jiným způsobem s ní nakládat. Dlužníkovi je okamžikem doručení zakázáno nakládat s pohledávkou a současně mu zaniká právo na její vyplacení (§ 191 odst. 2 DŘ). „Při výkladu tohoto ustanovení je literatura se soudní praxí zajedno, že zákaz nakládat s pohledávkou povinného až do výše vymáhané pohledávky s příslušenstvím je pro poddlužníka účinný (závazný) okamžikem, kdy mu bylo usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručeno. Počínaje tímto okamžikem nemají jakékoli dispozice poddlužníka s příkázanou pohledávkou vůči oprávněnému žádné právní následky. Dlužník povinného je tedy povinen pohledávku povinného zadržet.“⁷⁹

Doručením vzniká tzv. úkojné právo, jak už jsem se zmiňovala v kapitole dřívější. Toto právo vzniká právě ve prospěch oprávněného. Vznik úkojného práva je v souvislosti s poddlužnickou žalobou brán jako právní důvod⁸⁰. Odchytku oproti jinému způsobu provedení exekuce můžeme spatřovat zejména v tom, že pohledávka dlužníka nemusí být v okamžiku nařízení exekuce splatná. „K účinnému postižení je však nezbytné, aby existoval

⁷⁸ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1211

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2853/2007. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/E52E7D7C4DFF98B0C1257A4E0065528A?openDocument&Highlight=0.

⁸⁰ Ustanovení § 191 odst. 2 zákona č. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

právní důvod, na základě něž v budoucnu vznikne; kupř. aby byla uzavřena smlouva, z níž bude vyplývat právo dlužníka na poskytování opětujících se dávek v budoucnu.“⁸¹

Samotné vykonání exekuce nastává v okamžiku, kdy je poddlužník správcem daně vyrozuměn o právní moci exekučního příkazu. Po tomto vyrozumění vyplatí poddlužník správci daně pohledávku v takovém rozsahu, ve kterém byla postižena exekučním příkazem. Jedná-li se o pohledávku, která nebyla dosud splatná, je povinností poddlužníka ji vyplatit tehdy, jakmile se splatnou stane.

Co se týká možnosti podat řádný opravný prostředek, platí zde stejná lhůta jako u ostatních způsobů exekuce, je možno podat odvolání ve lhůtě 15 dnů. S ohledem na ustanovení DŘ je příjemce rozhodnutí ten, komu je rozhodnutím přiznáno právo nebo uložena povinnost zákonem a vzhledem k tomu, že poddlužník je příjemcem rozhodnutí, má též i on právo podat řádný opravný prostředek – odvolání. Poddlužník má možnost vyjádřit se k vydanému exekučnímu příkazu formou odvolání, kde uvede veškerá relevantní tvrzení. Z mé osobní praxe mohu konstatovat, že většina poddlužníků nereaguje na doručený exekuční příkaz, ani neprovede vyplacení po vyrozumění právní moci. Menšina poddlužníků doloží správci daně, že pohledávka již byla vyplacena, nebo částečně vyplacena, případně uvedou jiné důvody, proč nelze provést vyplacení dle exekučního příkazu. V případě, že již došlo v minulosti k vyplacení pohledávky ve prospěch dlužníka, správce daně exekuční řízení zastaví.

Pokud nedošlo k dobrovolnému vyplacení a lze do budoucna předpokládat, že k němu ze strany poddlužníka dobrovolně nedojde, má správce daně zákonné právo podat poddlužnickou žalobu (uplatnit úkojné právo)⁸². K projednání poddlužnického sporu, tzv. **poddlužnické žaloby** je pravomocný soud, který jedná a rozhoduje v civilním řízení. Poddlužnickou žalobu podává oprávněný⁸³, respektive žalobce (správce daně), z jehož tvrzení soud také vychází.

Existence pohledávky je soudem zkoumána až v řízení o poddlužnické žalobě, pokud tedy žalovaný prokáže, že pohledávka nikdy neexistovala, nebo že před vydáním exekučního příkazu správce daně zanikla, lze předpokládat, že oprávněný (žalobce) nedosáhne uspojoje-

⁸¹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1211

⁸² Ustanovení § 186 odst. 3 zákona č. č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁸³ DŘ počítá s možností, že správce daně bude mít dvě role a to jak roli exekučního orgánu, tak roli oprávněného. Oprávněný podává k soudu jak návrh na nařízená výkonu rozhodnutí, tak i poddlužnickou žalobu.

ní⁸⁴. V praxi tento postup funguje tak, že správce daně vydá nejprve exekuční příkaz příkazá-
ním jiné peněžité pohledávky, toto rozhodnutí řádně odůvodní a odešle příjemcům rozhodnutí
(daňový dlužník a poddlužník). Pokud není na daňovém účtu daňového dlužníka po doručení
vyrozumění o právní moci rozhodnutí provedena poddlužníkem úhrada, přikročí správce daně
k podání poddlužnické žaloby. Skutečnost, že teprve soud potvrdí existenci pohledávky je dle
mého názoru na místě, protože správce daně s využitím všech možných a dostupných pro-
středků nemůže jednoznačně určit trvání či skutečnou pravost pohledávky, o tomto může roz-
hodnout jedině soud.

Jakým způsobem se správce daně vůbec dozví o možnosti postihnout jinou peněžitou
pohledávku? Před účinností DŘ byla možnost, aby správce daně podal k soudu žádost na
předvolání daňového dlužníka, kde by byl před soudem (jeho osobou, jednatelem společnosti)
a do protokolu prohlášen skutečný stav jeho majetku, včetně označení svých dlužníků. Sou-
časná právní úprava nového DŘ již tuto možnost nechává v kompetenci správce daně. Pokud
správce daně v DŘ nenalezne dostatečné řešení ohledně prohlášení o majetku, bude postupo-
vat dle ustanovení OSŘ, a to s ohledem na ustanovení § 177 DŘ. Prohlášení o majetku je ja-
kousi obdobou civilněprocesní úpravy obsažené v OSŘ.

Na základě výzvy správce daně je daňový dlužník povinen podat ve stanovené lhůtě
prohlášení o majetku. V tomto prohlášení je daňový dlužník povinen uvést úplné a pravdivé
údaje o svém majetku, stejně tak i o majetku patřícím do společného jmění manželů. Obsah
všech údajů uvedených v prohlášení o majetku musí být daňovým dlužníkem podepsán. Pod-
pis musí být úředně ověřen, pokud není prohlášení správcem daně odesláno prostřednictvím
datové zprávy s elektronickým podpisem, nebo datovou schránkou. Daňový dlužník je v pro-
hlášení o majetku povinen uvést např. osoby, vůči nimž má jiná majetková práva nebo nárok
na jiné majetkové hodnoty, dále je povinen uvést poskytovatele platebních služeb, u kterého
má uloženy finanční prostředky, plátce mzdy, taktéž i osoby, vůči nimž má jiné peněžité po-
hledávky (důvod, výši a den splatnosti těchto pohledávek), atd.⁸⁵ Správce daně na základě
takto zjištěných informací zvolí takový způsob daňové exekuce, který bude pro daňového
dlužníka nejšetrnější a který současně zaručí uspokojení vymáhaného nedoplatku v plné výši.

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 4. 2009, sp. zn. 28 Cdo 4880/2007.

Dostupné z WWW:

http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/18147238AEA17CF2C1257A4E0068E4CB?openDocument&Highlight=0,

⁸⁵ Ustanovení § 180 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Vzhledem k tomu, že v této kapitole hovoříme o daňové exekuci příkázáním jiné peněžité pohledávky, je nezbytné zmínit i důležité náležitosti, které má obsahovat prohlášení o majetku. Daňový dlužník v tomto prohlášení musí označit svého dlužníka (poddlužníka), který bude na základě vydaného exekučního příkazu povinen plnit. Podkladem pro vydání exekučního příkazu je úředně ověřené prohlášení dlužníka. Příkladem může být třeba situace, kdy se zjistí, že daňovému dlužníkovi bude v nejbližší době proplacena faktura ze strany odběratele (odběratel = poddlužník) nebo že daňový dlužník půjčil nemalou sumu peněz jiné právnické osobě a tato neplní splátky dle sepsané smlouvy (právnická osoba = poddlužník).

Pokud poddlužník neplnil dobrovolně dle exekučního příkazu a ani neuvedl jiné skutečnosti rozhodné k zastavení daňové exekuce, podá správce daně k soudu žalobu. Poddlužník označen jako žalovaný bude následně soudem předvolán k jednání (jednání se zpravidla účastní i žalobce = správce daně), kde bude soudem vyslechnut a kde bude rozhodnuto, zda je poddlužník povinen uhradit pohledávku či nikoliv. Rozsudek ve věci je pro další řízení exekučním titulem. V případě, že se žalovaný bez omluvy nedostaví k soudnímu jednání, je možné, aby soudce na žádost žalobce vydal rozsudek pro zmeškání. Tímto rozsudkem bude žalobci přiznán i žalovaný nárok⁸⁶. Rozsudkem uložená povinnost má být splněna do tří dnů od právní moci rozsudku⁸⁷.

5.4 Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Dalším způsobem, kterým lze vymáhat pohledávku, je daňová exekuce postižením jiných majetkových práv. V důvodové zprávě k DŘ se uvádí, že předmětem tohoto druhu vymáhání je jiné majetkové právo daňového dlužníka, které má majetkovou hodnotu a které není spojeno s osobou povinného a současně je převoditelné na jiného. Pod tento druh majetku můžeme zařadit třeba podíl v obchodní společnosti nebo např. členská práva a povinnosti

⁸⁶ Zmešká-li žalovaný, kterému byly řádně doručeny do jeho vlastních rukou žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které se ve věci konalo, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkajících se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání (§ 153b občanského soudního řádu).

⁸⁷ Ustanovení § 160 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

v družstvu. Co si tedy představit a jak odlišit tzv. „jiná majetková práva“? Tato práva se musí odlišovat od práv, která jsou povahy⁸⁸:

- a) mzdové pohledávky (lze je postihnout exekucí na mzdu, nebo na takový příjem, jenž je mzdě postaven na roveň – nemocenské, důchody, odstupné, atd.),
- b) peněžité pohledávky, která bude vymožena exekucí příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- c) jiné peněžité pohledávky,
- d) pohledávky, kterou lze postihnout exekucí prodejem věcí movitých nebo nemovitostí (do této kategorie můžeme zahrnout i práva k vkladním knížkám, vkladním listům, atd.)

Z výše uvedeného negativního vymezení lze usuzovat, že jiné majetkové právo (myšleno ve smyslu ustanovení § 192 DŘ) není peněžité povahy. Tento způsob provedení exekuce spočívá v tom, že nejprve dojde k zabavení majetkového práva nebo věci, které budou následně prodány a zpeněženy, čímž se uhradí pohledávka⁸⁹. Nejde zde o to, aby si správce daně sjednával takové postavení jako daňový dlužník (myšleno, aby majetkové právo bylo prodáno v co nejvyšší možné výši), ale aby došlo k uspokojení pohledávky. Nezbytností je, aby právo, jenž má být postiženo, mělo **majetkovou hodnotu, nebylo spojeno s osobou daňového dlužníka a bylo převoditelné**⁹⁰. „Zdůraznění toho, že majetkové právo nesmí mít osobní povahu, je vlastně nadbytečné, neboť je-li právo vázáno na osobu dlužníka, nejde o nic jiného, než o jeden z důvodů nepřevoditelnosti subjektivního práva.“⁹¹ Práva, která nelze zcizit jsou např. majetková práva autorská, tato práva nelze ani postihnout exekucí⁹². Co se týká práva,

⁸⁸ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1222

⁸⁹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1222

⁹⁰ Ustanovení § 192 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁹¹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1223

⁹² Ustanovení § 26 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) říká, že: Majetkových práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí; to neplatí pro pohledávky z takových majetkových práv vzniklé.

keré je spojeno s osobou daňového dlužníka, tak takové právo je např. právo na bolestné, dědické právo, právo na výživné.

Práva, která nemají charakter výše uvedených práv, je možné postihnout exekucí příkázáním jiných majetkových práv. Lze tedy postihnout právo daňového dlužníka týkající se vydání nebo dodání movité věci. DŘ říká, že: „K postižení pohledávky na vydání nebo dodání movitých věcí uplatní správce daně postup k příkázání jiné peněžité pohledávky, ve kterém zakáže exekučním příkazem vydání nebo dodání věcí dlužníkovi a nařídí jejich vydání nebo dodání správci daně. Exekuční příkaz se doručuje poddlužníkovi dříve než dlužníkovi.“⁹³ Dále je možné postihnout touto exekucí: „Patenty, práva k průmyslovým vzorům, ochranným známkám a licence (souhlasy) k využívání vynálezu chráněného patentem, licence k využívání průmyslového vzoru chráněného osvědčením a licence k užívání ochranné známky, které dlužník poskytl třetím osobám.“⁹⁴ V praxi se nejvíce používá exekuce postižením jiných majetkových práv pro postižení obchodního podílu daňového dlužníka ve společnosti.

Vydaný exekuční příkaz vyvolá požadované účinky pouze tehdy, pokud v době nařízení daňové exekuce majetkové právo existuje. Stejně jako u ostatních způsobů daňové exekuce i tady vydaný exekuční příkaz zakazuje poddlužníkovi, aby věc vydal nebo dodal dlužníkovi a současně zakazuje daňovému dlužníkovi, aby své právo uplatňoval u poddlužníka, nebo s ním jinak manipuloval. Jak bylo uvedeno výše, doručuje se nejprve poddlužníkovi, pak daňovému dlužníkovi. Doručením vyrozumění o nabytí právní moci je poddlužník povinen věc vydat nebo dodat správci daně. Pokud tak neučiní, nelze ho v žádném případě donutit, ani mu věc odebrat. Platí zde stejné pravidlo, jako u jiných majetkových práv a to, že správce daně se bude domáhat úkojného práva prostřednictvím poddlužnické žaloby.

Z praktického hlediska správce daně mohou konstatovat, že tento způsob exekuce je sice využíván, ale nikoliv prováděn správcem samotným, nýbrž prostřednictvím soudu na návrh (příloha č. 3). Důvodem jsou zejména otázky personálního charakteru, široké a náročné administrativy, která k této problematice nesporně patří.

⁹³ Ustanovení § 193 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1224

5.5 Daňová exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí

Ze samotného názvu je zřejmé, že předmětem tohoto způsobu exekuce bude movitý majetek = věci movité, které jsou ve vlastnictví daňového dlužníka. Pojem „věc“ lze z hlediska čistě právního rozeznávat dvěma způsoby, a to v užším slova smyslu jako hmotný předmět a v širším slova smyslu jako hmotný i nehmotný předmět⁹⁵. „V současné tuzemské literatuře panuje shoda v tom, že věci v právním smyslu jsou hmotné předměty, za předpokladu, že jsou ovladatelné a užitečné.“⁹⁶ Občanský zákoník přesně nedefinuje pojem „movitá věc“, ale stanoví, co je věc nemovitá⁹⁷. Ostatní věci lze tedy považovat za movité (ovladatelné a užitečné). Věc je považována za věc tehdy, splňuje-li určité podmínky, a to, že je hmotným předmětem, je užitečná pro člověka, ovladatelná a je odlišná od člověka.

Daňovou exekucí nelze postihnout všechny věci movité, např. OSŘ vylučuje věci, které nelze postihnout mobiliární exekucí. „Z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat výkon rozhodnutí těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.“⁹⁸ Mezi takto vyloučené věci lze zařadit běžné oděvní součásti a obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsteny nebo předměty podobného charakteru, zdravotnické potřeby a jiné věci, které daňový dlužník nezbytně potřebuje s ohledem na jeho nemoc a hotové peníze do částky rovnající se dvojnásobku životního minima dle zákona o životním a existenčním minimu⁹⁹. Je velmi složité vyhodnotit, co je pro daňového dlužníka a jeho rodinu nezbytně nutné. Co je v jedné rodině považováno za nepostradatelné, nemusí být nepostradatelné v rodině jiné. Nelze vyčlenit z mobiliární exekuce konkrétní věci, jako je pračka, lednička, mikrovlnná trouba, televize, aj. (obvyklé vybavení domácnosti), když bude zjištěno, že tyto věci rodina nezbytně nepotřebuje. Proto je úkolem exekutora přesně vyhodnotit rodinnou situaci a jednat případ od případu, nelze aplikovat na všechny daňové dlužníky stejný metr.

⁹⁵ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1264

⁹⁶ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1264

⁹⁷ Nemovitostmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem (§ 119 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

⁹⁸ Ustanovení § 322 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁹ Ustanovení § 322 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Je-li daňový dlužník podnikatel, zákon i zde umožňuje, aby jeho podnikatelská činnost nebyla zásahem exekutora nějakým způsobem omezena, případně vedla k ukončení podnikatelské činnosti. Výkon rozhodnutí se tedy nesmí týkat těch věcí, které podnikatel potřebuje ke své činnosti, viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2000, sp. zn. 21 Cdo 698/2000, kde se hovoří o umožnění alespoň minimálního rozsahu podnikatelské činnosti¹⁰⁰. Výjimka přichází v úvahu tehdy, pokud je věc zatížena zástavním právem ve prospěch správce daně, který výkon rozhodnutí provádí a jedná-li se o tentýž vymáhaný nedoplatek¹⁰¹.

Dále se můžeme setkat i s absolutním zákazem prodeje věcí¹⁰². Zákon neuvádí jejich výčet, ale odkazuje na zvláštní právní předpisy, které tak stanoví. Příkladem mohou být tabákové nálepky¹⁰³. Dalším, netradičním příkladem může být nemožnost prodávat, respektive obchodovat s tělesnými orgány, které byly odebrány za účelem transplantace¹⁰⁴. Člověk není věc, je subjekt, a to jak za života, tak po smrti.

Stejně, jako u ostatních způsobů provedení exekuce se i u exekuce prodejem věcí movitých vydá exekuční příkaz. Exekuční příkaz může obsahovat výslovné určení věcí, které mají být mobiliární exekucí postiženy, nebo může být exekutorovi ponechána možnost sepsat si do soupisu věcí movitých takové věci, které si sám zvolí¹⁰⁵. Zpravidla se jedná o takové věci, které se dají nejlépe zpeněžit a které daňový dlužník bude nejméně postrádat. Postih rychle se kazících věcí lze též aplikovat, pokud není dostatek věcí jiných a lze-li zajistit jejich rychlý prodej na místě. Vkladní knížky, vkladní listy, cenné papíry, peníze, drahé kovy, drahokamy, atd. je exekutor povinen sepsat a odebrat. Tyto věci se neponechávají na místě, vždy

¹⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 9. 2000, sp. zn. 21 Cdo 698/2000. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/A11AAF37D2C1CA86C1257A4E00653E00?openDocument&Highlight=0.

¹⁰¹ KOBÍK, Jaroslav; KOHOUTKOVÁ, Alena. Daňový řád: s komentářem. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, s. 797

¹⁰² Ustanovení § 321 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ Odběratel nesmí obdržené tabákové nálepky prodat nebo jakýmkoliv způsobem bezúplatně předat jiným fyzickým nebo právnickým osobám s výjimkou pověřeného celního úřadu. Toto ustanovení se nevztahuje na případ, kdy tabákové nálepky jsou předány výrobcům nebo dodavatelům tabákových výrobků v jiném členském státě nebo ve třetí zemi za účelem označení tabákových výrobků pro uvedení do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky (§ 118 odst. 9 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních).

¹⁰⁴ Obchodování s tkáněmi a orgány odebranými za účelem transplantace je zakázáno (§ 28 odst. 4 zákona č. 285/2002 Sb., zákon o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů – transplantační zákon).

¹⁰⁵ Ustanovení § 204 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů – Věci, které mají být prodány, určí daňový exekutor v soupisu věcí.

jsou odebrány. Exekutor je ovšem povinen odebrat i ty věci, u kterých hrozí, že budou zničeny, ukryty nebo nějakým způsobem poškozeny, ale také je mu dána možnost ponechat věci na místě. Pokud se exekutor rozhodne ponechat sepsané věci na místě, je nutné viditelně je označit štítkem, kde je uvedeno, jaký správce daně tuto věc sepsal, č.j. a otisk úředního razítka. Exekutor má pravomoc rozhodnout o návrhu daňového dlužníka, aby tyto věci uschoval do jím vyhrazené místnosti, kterou exekutor uzamkne a opatří úřední uzávěrou¹⁰⁶.

Věci, které má u sebe někdo jiný a které jsou ve vlastnictví daňového dlužníka, lze pojmout do soupisu věcí movitých, pokud budou exekutorovi odevzdány¹⁰⁷. V případě, že osoba mající u sebe dlužníkův majetek nespolutracuje s exekutorem, nelze se domáhat vydání věci násilím, ale právem, které lze uplatnit daňovou exekucí postižením jiných majetkových práv. Exekuční příkaz opět zakazuje daňovému dlužníkovi, aby nakládal s věcmi, jenž budou exekutorem sepsány. Pokud by daňový dlužník sepsané věci prodal, je tento úkon považován za neplatný¹⁰⁸.

Při provádění soupisu věcí movitých je exekutor oprávněn učinit prohlídku bytu, u právnických osob prohlídku sídla nebo místa podnikání. „Podle čl. 12 Listiny je obydlí nedotknutelné a nelze do něj vstupovat bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí. Jiný zásah než dohromadní prohlídka, jejíž ústavní předpoklady vymezuje odst. 2 tohoto článku, může dovolit zákon pouze tehdy, je-li to v demokratické společnosti nezbytné mj. pro ochranu práv a svobod druhých. Této výjimce odpovídá i prohlídka bytu či jiných místností sloužících k bydlení, uskutečněná při daňové exekuci: bez ní by totiž mnohdy nebylo možno sepsat veškeré věci podléhající exekuci, a uspokojit tak vymáhanou pohledávku.“¹⁰⁹ Dále je exekutor oprávněn k prohlídce skříní, zásuvek a jiných schránek, kde by mohl být nalezen majetek, který lze pojmout do soupisu věcí movitých. Exekutor je oprávněn provést osobní prohlídku daňového dlužníka tehdy, pokud má důvodné podezření, že u sebe ukrývá věc (hotové peníze, platební kartu, šperky atd.) a když nereaguje na výzvu k jejímu vydání. Osobní prohlídku může provádět pouze osoba stejného pohlaví¹¹⁰.

¹⁰⁶ Ustanovení § 207 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ Ustanovení § 206 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ Ustanovení § 204 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1269

¹¹⁰ Ustanovení § 203 odst. 3 a 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Oproti dřívějším způsobům daňové exekuce se zde setkáváme s anomálií týkající se doručování. Na rozdíl od jiných způsobů daňové exekuce se exekuční příkaz doručuje daňovému dlužníkovi na místě, tzn. až při příchodu exekutora. Exekutor, který je správcem daně pověřen k výkonu rozhodnutí prodejem věcí movitých je při příchodu na místo povinen oznámit daňovému dlužníkovi důvod svého příchodu, vyzvat ho k úhradě vymáhaného nedoplatku a doručit exekuční příkaz. V případě úhrady nebude zahájen soupis věcí movitých. Pokud daňový dlužník nebude přítomen, exekutor mu doručí exekuční příkaz spolu se soupisem věcí movitých přes držitele poštovní licence, jedná-li se o právnickou osobu, datovou schránkou¹¹¹. Lhůta pro podání řádného opravného prostředku je totožná s ostatními způsoby provedení exekuce, tedy 15 dní. Po uplynutí této odvolací lhůty se zpravidla sepsané věci oceňují a následně budou prodány v dražbě.

Daňová exekuce prodejem nemovitosti se týká pouze nemovitosti nebo spoluvlastnického podílu na nemovitosti, který je ve vlastnictví daňového dlužníka¹¹². Pod pojem „nemovitost“ lze pro tento způsob exekuce zahrnout i byty a nebytové prostory. Daňová exekuce prodejem nemovitosti je zahájena vydáním exekučního příkazu, kde je daná nemovitost přesně identifikována. Adresáty exekučního příkazu jsou daňový dlužník, spoluvlastníci a katastrální úřad. Katastrální úřad obdrží exekuční příkaz a následně mu bude doručen i stejnopis s vyznačenou doložkou právní moci¹¹³. Daňový dlužník nesmí od okamžiku, kdy se seznámil s exekučním příkazem nemovitost prodat, darovat, směnit ji nebo jiným způsobem zatížit, tzn., že nesmí konat nic, co by hodnotu nemovitosti snižovalo. Právní úkon, kterým by daňový dlužník porušil tuto povinnost, je neplatný a jeho neplatnost nastává ex lege¹¹⁴. Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2004 o této neplatnosti hovoří následovně: „Jestliže přesto vlastník s dotčenými nemovitostmi nakládal (převedl je na jiného, uzavřel ve prospěch /bývalé/ manželky dohodu o vypořádání společného jmění atd.), pak přichází v úvahu, že takové právní úkony budou posouzeny jako neplatné.“¹¹⁵ Exekuční příkaz v sobě musí obsahovat i výzvu, kde je dlužník povinen oznámit správci daně, jestli někdo má k nemovitosti předkupní právo nebo jiná práva a závady vážnoucí k dané nemovitosti. V případě, že daňový

¹¹¹ Ustanovení § 204 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² Ustanovení § 218 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ Ustanovení § 220 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴ Ustanovení § 219 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 528/2003. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6EF8C8D2D1A07047C1257A4E0065830F?openDocument&Highlight=0,

dlužník nebude na výzvu reagovat, je zodpovědný za škodu, která jeho jednáním bude způsobena¹¹⁶. Správce daně si sám vlastními prostředky zjišťuje informace k nemovitosti, ale je možné, že např. předkupní právo k nemovitosti nebude uvedeno v katastru nemovitostí, a proto je nezbytné, aby daňový dlužník na výzvu správce daně oznámil veškeré relevantní informace, které jsou mu známy.

Jakmile exekuční příkaz nabude právní moci, správce daně zajistí ocenění nemovitosti znaleckým posudkem. Při ohledávání nemovitosti jsou spoluvlastník, daňový dlužník či jiné osoby povinny umožnit exekutorovi přístup. Této povinnosti předchází výzva správce daně, která musí být oznámena - doručena nejméně 8 dnů před termínem. Následně bude stanovena rozhodnutím správce daně výsledná cena nemovitosti, proti tomuto rozhodnutí mohou podat jeho příjemci (daňový dlužník, spoluvlastník, jiné osoby) odvolání do 15 dnů. Dražební jednání bude zahájeno po právní moci tohoto rozhodnutí¹¹⁷. Nejnižší dražební podání u nemovitosti činí dvě třetiny stanovené výsledné ceny¹¹⁸.

Daňová exekuce prodejem nemovitosti je určena zejména k vymožení vysokých částek, její použití vyžaduje zvážení a vyhodnocení celého procesu. Tento proces je složen z několika fází, tyto fáze jsou do jisté míry samostatné a nelze řešit otázky spadající do fáze první až ve fázi třetí či čtvrté. Příkladem může být usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2009, kde soud říká, že: „Řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti je rozděleno do několika relativně samostatných fází (1/ nařízení výkonu rozhodnutí, 2/ určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství, ceny závad a práv s nemovitostí spojených, určení závad, které prodejem v dražbě nezaniknou, a určení výsledné ceny, 3/ vydání dražební vyhlášky, 4/ prodej nemovitosti v dražbě, 5/ rozvrh rozdělované podstaty), v nichž se řeší vymezený okruh otázek, přičemž pravomocné rozhodnutí, jímž je ukončen určitý úsek, je předpokladem pro další pokračování v řízení a současně vylučuje možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo rozhodnuto.“¹¹⁹ Soud v tomto případě řešil úhradu vymáhané pohledávky, která byla prove-

¹¹⁶ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1319

¹¹⁷ Ustanovení § 221 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁸ Ustanovení § 222 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 6. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3960/2007. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/CA82ABD77B2F4BE7C1257A4E00653433?openDocument&Highlight=0,

dena před dražebním jednáním (tedy v jiné fázi), a proto nebyl brán na úhradu zřetel. Úhrada by byla zohledněna ve fázi, kdy lze nařízený výkon rozhodnutí zastavit.

6. Odklad a zastavení daňové exekuce

Nařízenou daňovou exekuci lze ze zákona odložit nebo zastavit, tyto prostředky lze využít pouze za určitých podmínek. Odklad daňové exekuce může provést správce daně na návrh daňového dlužníka nebo z moci úřední, a to pouze za podmínek, kde se v prvé řadě šetří skutečnosti rozhodné pro zastavení daňové exekuce. Těmto podmínkám je třeba věnovat velkou pozornost, nelze pod ně podřadit jakékoliv podání, respektive žádost o odklad daňového dlužníka z důvodů, které lze považovat za bezdůvodná. Patří sem zejména ustanovení OSŘ, kde se hovoří o odkladu: “Jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. I bez návrhu povinného může soud odložit provedení výkonu rozhodnutí, lze-li očekávat, že výkon rozhodnutí bude zastaven (§ 268).”¹²⁰ Dále se šetří skutečnosti rozhodné pro vyloučení předmětu ze soupisu věcí movitých. V tomto případě má zákonodárce na mysli ty věci, které byly pojaty do soupisu věcí movitých a u kterých je osobou oprávněnou požadováno jejich vyloučení z daňové exekuce. Po dobu, kdy správce daně rozhoduje o podaném návrhu nelze majetek prodat. Rozhodnutí, kterým je správcem daně rozhodnuto o vyloučení majetku z daňové exekuce připouští možnost podání opravného prostředku - odvolání, které lze podat ve lhůtě 15 dnů¹²¹.

Odklad nařízeného výkonu rozhodnutí řeší např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2009, kde soud odložil nařízený výkon rozhodnutí do doby, než bude pravomocně skončeno řízení ve věci podané excindační žaloby (vylučovací žaloby). Žaloba nebyla soudem vyhodnocena jako bezdůvodná a proto povolil odklad, v opačném případě by se mohlo jednat o nesprávný úřední postup¹²². Dalším důvodem pro zvážení povolení odkladu je situace, řeší-li se podmínky týkající se posečkáni úhrady nedoplatku. Odkladem daňové exekuce nedochází k jejímu ukončení, jedná se pouze o institut, kterým správce daně odloží provedení již nařízené daňové exekuce na nějaké časové období. Rozhodnutí, kterým správce daně povoluje odklad daňové exekuce, platí jen potud, pokud stále trvají důvody, pro které bylo vy-

¹²⁰ Ustanovení § 266 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²¹ Ustanovení § 179 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2573/2007. Dostupné z WWW:

http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/BCA2068F37F266A4C1257A4E0068AEBD?openDocument&Highlight=0,

dáno. Pominou-li tyto důvody a nedojde-li k zastavení daňové exekuce, správce daně rozhodne o pokračování v nařízené exekuci¹²³. Rozhodnutí o odložení se doručuje všem příjemcům rozhodnutí, tzn., pokud byla např. zahájena exekuce postižením účtu daňového dlužníka u poskytovatele platebních služeb, musí rozhodnutí o odkladu obdržet i poskytovatel platebních služeb. Rozhodnutí o odkladu neumožňuje adresátům rozhodnutí uplatnit opravné prostředky¹²⁴. K odkladu daňové exekuce může dojít i v případě, že bylo na daňového dlužníka vyhlášeno insolvenční řízení, v tomto případě nelze v nařízené exekuci pokračovat¹²⁵.

Zastavení daňové exekuce může správce daně provést též na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední a to zčásti nebo zcela, stejně tak je tomu u odkladu. V DŘ je uveden demonstrativní výčet, kdy lze daňovou exekuci zastavit¹²⁶:

- a) **Zjistí-li se, že pro nařízení daňové exekuce nebyly splněny zákonné podmínky¹²⁷**. Hlavním předpokladem pro zahájení daňové exekuce je existence exekučního titulu, dále sem můžeme zahrnout i jeho vykonatelnost (nelze provádět exekuci pro úhradu nedoplatku, u kterého dosud neuplynula lhůta splatnosti).
- b) **Zjistí-li se, že odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena¹²⁸**. Co si představit pod důvodem, který vedl k tomu, aby byla daňová exekuce zahájena? Nabízí se naprosto jasná odpověď – existence pohledávky. Toto je důvod, proč se exekuční řízení zahajuje a zastavuje se proto, že pohledávka již neexistuje, byla uhrazena. „Odpadnutím důvodu nařízení exekuce z tohoto hlediska lze rozumět zánik vymáhané pohledávky nastalý po vzniku exekučního titulu, tedy období důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. g) OSŘ, jež daňový řád v žádném ustanovení výslovně neuvádí.“¹²⁹ Citované ustanovení se týká vydaného rozhodnutí, kterému zaniklo dříve přiznané právo.

¹²³ Ustanovení § 181 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁴ Ustanovení § 181 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁵ Ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, říká, že výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze jej však provést.

¹²⁶ Ustanovení § 181 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁷ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. a) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁸ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁹ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1133-1134

- c) **Povolil-li správce daně posečkání úhrady nebo její rozložení na splátky**¹³⁰.
Odklad provedení daňové exekuce bude v těchto případech nahrazen jejím zastavením. Ve fázi povolovacího řízení ohledně posečkání úhrady nebo povolení splátkového kalendáře bude nejprve využit institut odkladu a následně, po rozhodnutí bude exekuční řízení zastaveno. Důvodem, pro který nebude správce daně pokračovat v nařízené daňové exekuci je skutečnost, že daňový dlužník bude hradit nedoplatek v pravidelných měsíčních splátkách dle rozhodnutí o povolení splátkového kalendáře nebo nedoplatek uhradí do doby, která je uvedena v rozhodnutí o povolení posečkání úhrady.
- d) **Bylo pravomocně rozhodnuto, že daňová exekuce postihuje majetek, k němuž se váže právo, které exekuci neumožňuje nebo se týká těch věcí, které exekuci nepodléhají**¹³¹. Tato podmínka je vázána na dva důvody, o kterých jsem již hovořila v kapitolách dřívějších. Jedná se v první řadě o majetek, který byl vyloučen z daňové exekuce (o tomto vyloučení rozhoduje správce daně na návrh)¹³² a v druhé se jedná o takové věci, které výkonu rozhodnutí nepodléhají¹³³.
- e) **Exekuce bude zastavena, zaniklo-li právo na její vymáhání**¹³⁴. „Nedoplatek nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty k placení daně, která činí 6 let. Lhůta pro placení daně začne běžet dnem splatnosti daně.“¹³⁵ Pokud tato lhůta marně uplyne, tak není možné nedoplatek vymáhat a dojde k jeho zániku¹³⁶.
- f) **Lze-li předpokládat, že výtěžek nebude stačit ani ke krytí exekučních nákladů**¹³⁷. „Judikatura dovozuje, že uvedený zastavovací důvod se uplatní především při exekuci prodejem movitých věcí a nemovitostí.“¹³⁸ Je otázkou, zda vůbec vý-

¹³⁰ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. d) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³² Ustanovení § 179 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³³ Ustanovení § 321 a 322 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁴ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. e) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁵ Ustanovení § 160 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁶ Ustanovení § 153 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁷ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. f) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁸ BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. Daňový řád: komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 1135

kon rozhodnutí nařizovat, když předpokládaný výtěžek lze odhadnout již na počátku.

- g) **Lze-li předpokládat, že pokračování v exekuci bude spojeno s nepoměrnými obtížemi**¹³⁹. Pod tento důvod zastavení daňové exekuce můžeme podřadit např. zastavuje-li se nařízená daňová exekuce z toho důvodu, že vynaložené úsilí je zbytečné a vymáhání neekonomické. Dalším případem může být vymáhání v rámci mezinárodní pomoci. Zde jsou stanovena jistá pravidla týkající se výše vymáhaného nedoplatku a druhu nedoplatku. Pokud nelze vymožení požadovat v rámci mezinárodní pomoci a není jiná možnost postižení majetku, lze uplatnit tento důvod pro zastavení daňové exekuce.
- h) **Dlužník, jehož mzda je exekučována, nepobírá nejméně po dobu jednoho roku mzdu alespoň v takové výši, aby z ní mohlo být strháváno**¹⁴⁰. V tomto případě se omezujeme pouze na mzdu daňového dlužníka, mzda nesmí dosahovat takové výše, která by přesahovala dvojnásobek životního minima jednotlivce. Výše této mzdy musí trvat 12 měsíců.
- i) **Jestliže bylo nařízeno více daňových exekucí a k úhradě bude postačovat pouze některá z nich**¹⁴¹. Správce daně z obavy, aby nedošlo k neúspěšnému vymáhání pohledávky, zvolí více způsobů pro provedení daňové exekuce. Obstaví bankovní účty, vydá exekuční příkaz srážkami ze mzdy, atd. Pokud správce daně zjistí, že k uspokojení pohledávky postačují finanční prostředky vedené na účtu daňového dlužníka, zastaví exekuci postihující mzdu.
- j) **Jestliže je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat**¹⁴². Pod tento důvod je možné zařadit např. situaci, kdy se nepodařilo pojmout do soupisu věcí movitých žádnou věc. Dále sem lze zahrnout i návrh daňového dlužníka, který požaduje zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí. Jako příklad mohu uvést usne-

¹³⁹ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. g) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁰ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. h) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴¹ Ustanovení § 181 odst. 2 písm. i) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴² Ustanovení § 181 odst. 2 písm. j) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

sení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2005, kde dlužníka popíral existenci nedoplatku uvedeného ve vykonatelném výkazu nedoplatků¹⁴³.

¹⁴³Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 4. 2005, sp. Zn. 20 Cdo 30/2005. Dostupné z WWW: http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/7DE085D0C9A68A65C1257A4E00656AA8?openDocument&Highlight=0.

7. Porovnání současné právní úpravy daní s právní úpravou účinnou do 31. 12. 2010

Porovnáme-li současnou právní úpravu daní s právní úpravou účinnou do 31. 12. 2010, tedy se zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“) nalezneme nemalé množství novinek týkajících se nejen vymáhání, ale i správy daní jako takové. Jelikož mým tématem je vymáhání daní podle DŘ, uvedu níže nejdůležitější rozdíly mezi oběma právními úpravami, které se týkají pouze vymáhání.

Jako jeden z rozdílů mohu uvést definici exekučního titulu, ZSDP nehovořil o zajišťovacím příkazu přímo jako o exekučním titulu, ale bylo možné toto rozhodnutí podřadit pod písm. b) ustanovení § 73 odst. 4 ZSDP¹⁴⁴. DŘ přímo označuje zajišťovací příkaz za exekuční titul¹⁴⁵.

Podle ZSDP šlo zahájit vymáhání i bez výzvy, pokud hrozilo nebezpečí, že by mohl být výkon rozhodnutí zmařen¹⁴⁶. Na základě mých poznatků z praxe mohu konstatovat, že úprava ZSDP byla v tomto bodě dost příznivá k daňovým dlužníkům. Výzva je rozhodnutí a proto se k němu vážou i jistá pravidla. Výzvu může daňový dlužník napadnout a naopak správce daně musí o napadeném rozhodnutí rozhodovat. Současná právní úprava institut „Výzva k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě“ před zahájením daňové exekuce nezná, hovoří pouze o vyrozumění o nedoplatku, které nemá charakter rozhodnutí, ale pouze informativní a není povinností správce daně jej využívat. Jeho doručení se provádí obvyčejným způsobem na rozdíl od výzvy. Zahájení výkonu rozhodnutí je podle nové právní úpravy vázáno na okamžik vydání exekučního příkazu, bez povinnosti správce daně informovat daňového dlužníka o nedoplatku.

Vývojem prošlo i ustanovení, které upravuje způsoby, jimiž lze provést daňovou exekuci. ZSDP uváděl, že daňovou exekuci lze provést vydáním exekučního příkazu na peněžní prostředky, mzdu a prodejem věcí movitých a nemovitých¹⁴⁷. Naopak DŘ kromě zde uvede-

¹⁴⁴ Vykonatelné rozhodnutí, jímž se ukládá peněžité plnění.

¹⁴⁵ Ustanovení § 176 odst. 1 písm. c) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ Ustanovení § 73 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁷ Ustanovení § 73 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

ných způsobů uvádí i možnost provedení daňové exekuce postižením jiných majetkových práv a příkázáním jiné peněžité pohledávky¹⁴⁸.

Co se týká doručení exekučního příkazu a možnosti podat opravný prostředek, tak ZSDP umožňoval daňovému dlužníkovi podat námitku v 15 denní lhůtě¹⁴⁹. O námitce rozhodoval správce daně, tzn., že buď ji bylo vyhověno a exekuční řízení se zastavilo, nebo byla zamítnuta a nařízená exekuce byla provedena. DŘ uvádí, jako opravný prostředek odvolání. Odvolání je dle mého názoru oproti námitce takový prostředek, který správci daně ubírá autonomii v rozhodování. O dříve platné námitce rozhodoval správce daně, který vydal napadené rozhodnutí, současné odvolání je též v pravomoci správce daně, ale může o něm rozhodovat pouze za určitých podmínek. První podmínkou je, že odvolání bude vyhověno v plném rozsahu, následuje podmínka částečného vyhovění a poslední podmínkou je zamítnutí odvolání za předpokladu, že je nepřijatelné¹⁵⁰. Jestliže správce daně nemůže na podané odvolání aplikovat jednu z uvedených možností, postoupí odvolání nadřízenému orgánu spolu s předkládací zprávou a návrhem řešení.

Jako jednu ze zásadních novinek považuji ustanovení, které zastavuje nařízenou daňovou exekuci. ZSDP neupravoval zastavení daňové exekuce, postupovalo se subsidiárně s OSŘ, to znamená, že bylo užito ustanovení § 268 OSŘ, ve kterém byl uveden taxativní výčet možností, kdy se nařízená daňová exekuce zastavuje, případně částečně zastavuje. DŘ již ve svém ustanovení § 181 odst. 2 možné důvody pro zastavení exekuce uvádí.

Bez povšimnutí nemohu nechat problematiku prohlášení o majetku, tato nebyla v ZSDP detailně upravena, hovořilo se o ní pouze v obecné rovině¹⁵¹. Správce daně v té době spíše potupoval dle OSŘ, kde mu ustanovení § 260a umožňovalo podat žádost k soudu na předvolání daňového dlužníka, aby před soudem čestně prohlásil stav svých majetkových poměrů¹⁵². DŘ již tuto problematiku obsahuje, striktně uvádí povinnosti daňového dlužníka a důsledky jejich neplnění. Vyloučení majetku z daňové exekuce ZSDP neupravoval vůbec,

¹⁴⁸ Ustanovení § 178 odst. 5 písm. c), d) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁹ Ustanovení 73 odst. 8 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ Ustanovení § 113 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵¹ Správce daně je oprávněn pro účely podle odstavce jedna vyzvat daňového dlužníka, aby předložil soupis svého majetku. Daňový dlužník je povinen této výzvě ve stanovené lhůtě vyhovět (§ 72 odst. 4).

¹⁵² Kdo má vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, může soudu před podáním návrhu na výkon rozhodnutí navrhnout, aby předvolal povinného a vyzval ho k prohlášení o majetku.

v rámci subsidiarity bylo možné postupovat dle OSŘ, konkrétně dle ustanovení § 267¹⁵³. DŘ s sebou přináší vlastní ucelenou úpravu, která vylučuje výše uvedenou a dříve používanou excindační (vylučovací) žalobu. Z praktického hlediska je tento instrument velmi užitečný a skutečnost, že jeho použití je ponecháno v rukou správce daně může urychlit řízení.

Posledním rozdílem mezi oběma právními úpravami je výše exekučních nákladů. Náklady za nařízení daňové exekuce činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena. Procentuální část je v obou zákonech totožná, ale minimální výše exekučních nákladů byla s účinností DŘ zvýšena z původních 200 Kč na 500 Kč. Současně byla DŘ stanovena jejich maximální výše, která činí 500 000 Kč.

¹⁵³ Právo k majetku, které nepřipouští výkon rozhodnutí, lze uplatnit vůči oprávněnému návrhem na vyloučení věci z výkonu rozhodnutí v řízení podle třetí části tohoto zákona.

8. Závěr

Závěrem mé bakalářské práce bych ráda stručně shrnula probíranou problematiku vymáhání. Jak již bylo uvedeno v kapitolách předchozích, vymáhání je činnost, která slouží k tomu, aby byl daňový dlužník donucen k úhradě splatného nedoplatku. Subjekty, nebo chceme-li v užším slova smyslu osoby zajišťující tuto činnost, nazýváme exekutory. Způsobů, kterými lze pohledávku vymoci je mnoho, úkolem exekutora je, aby zvolil takový způsob provedení daňové exekuce, který by nadměrně nezatěžoval daňového dlužníka a současně byl co možná nejvíce efektivní, co se výběru týče. Každý exekutor postupuje dle určitých právních předpisů, které souvisejí s jeho pracovním zařazením, tj., soudní exekutor nebude postupovat podle DŘ, ale podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. Naopak pracovník správce daně, který byl pověřen výkonem exekuce, bude postupovat podle DŘ. Oba pracovníci budou mít společnou podpůrnost svého zákona v OSŘ. Na rozdílnou aplikaci zákonů nepoukazuji náhodou, nýbrž záměrně, jelikož jsem toho názoru, že zákonodárce by měl zvážit ujednocení problematiky vymáhání do jednoho právního předpisu, který by byl společný pro všechny exekutory. Jednalo by se o komplexní předpis, který by pojednával pouze o pravidlech vymáhání a dražbě, tento by byl jistě příznivou změnou k lepšímu.

Způsobů, kterými lze provést daňovou exekuci, je podle DŘ šest. O každém způsobu jsem pojednávala v konkrétní kapitole. Pro všechny uvedené způsoby k provedení daňové exekuce s výjimkou exekuce věcí movitých jsou typické povinnosti, které vznikají doručením exekučního příkazu, a to jak daňovému dlužníkovi, tak i poddlužníkovi, tedy bance, zaměstnavateli, atd. Spolupráce správce daně s poddlužníky je v některých případech velice obtížná, konkrétně se jedná-li se o zaměstnavatele. Poskytovatelé platebních služeb se správcem daně komunikují velice dobře. U každého způsobu jsem se pokusila uvést co nejvíce poznatků z praxe, obohatit probírané téma o nějaký příklad, případně odkázat na rozsudek soudu.

Přechod roku 2010/2011 je spojen s účinností nového právního předpisu, tedy se vznikem DŘ a současně s pozbytím platnosti právního předpisu stávajícího, tedy ZSDP. Problematice rozdílů mezi bývalou a současnou právní úpravou jsem ve své práci věnovala kapitolu poslední, kde jsem se pokusila vymezit dle mého pohledu ty nejvíce důležité rozdíly. Nová právní úprava vnesla do oblasti daní mnoho novinek. Určitě nelze zpochybňovat fakt, že svým způsobem dostal správce daně do rukou „skoro“ ucelenou kuchařku pro správu daní, ale stále je co vylepšovat. Vyměřování daní, výběr daní a vymáhání daní lze považovat za jednu z

nejdůležitějších činností. Fiskální politika státu je postavena na výběru daní, proto si myslím, že do budoucna bude tato oblast více propracovanější a ucelenější. Vymáhání daní by nemělo být činností přidruženou a nediskutovanou, jak je tomu doposud, nýbrž primární, u které se státu vyplatí hledat takové prostředky a možnosti k jejímu rozvoji, které přispějí k lepší efektivitě vymáhání. Stát by měl mít eminentní zájem na tom, aby milionové nedoplatky nebyly odepisovány, nýbrž řádně vymoženy a proto je nutné vytvořit takové normy, které toto umožňují. Normy, které budou např. omezovat podnikatele ve stále se opakující hospodářské kriminalitě.

Resumé

In conclusion I would like to briefly summarize the issues of enforcement. As I have already stated in previous chapters, enforcement is an activity leading to payment of arrears from tax debtors in delay. Entities, or if we are in the narrower sense of the word people providing this activity are called executors. There are many ways of enforcement. Executors should choose the best way of implementation of the tax execution to be as effective as possible and simultaneously they should not put an excessively strain on the tax debtor. Every executor shall proceed according to certain laws related to his job title. It means that for example court executor shall proceed according to Act N. 120/2001 Coll, about Court Executors and Execution (Enforcement Procedure) and to amend other Acts, not according to the Tax Code. On the other hand, tax administration employee, who was charged with the execution, has to proceed according to the Tax Code. Both of the workers will have the same supporting of the law in Civil Procedure. Deliberately I point out on different application of laws since my opinion is that every legislator should consider unification of the enforcing issue into one law common to all executors. It could be a comprehensive law dealing only with auction and rules of the enforcing. It would be a beneficial change.

According to the Tax Code, there are six ways how to make a tax execution. I have already dealt with each manner in specific chapter. I can enumerate typical duties required to complete the tax execution (with the exception of execution on movable property). Primarily it is delivery of the execution order to a tax debtor, bank, employer etc. Co-operation between tax administration and third party debtor is usually very complicated, especially in the case of employer. Payment service providers get on well with the tax administrators and communicate very well between each others. I tried to state all my knowledge from my practice, enrich the topic or add the link to some court judgement.

Turn of the year 2010/2011 is associated with the effect of new legislation (it means a formation of the Tax Code and the expiry of the existing law - The Law of Tax Administration.) The last chapter is about the issue of differences between the former and current legislation. I made an attempt to define the most important differences. The new legislation has brought many news into tax sphere. There is no doubt about the fact, that the tax administrator obtained comprehensive „cookbook“. Recovery of taxes should be discussed and prime activity. It should be beneficial for state to search for new possibilities of development, which could bring a better effectivity of enforcement. The state should have an interest in ensuring

that millions in arrears aren't written off, but recovered well and therefore it is necessary to create such standards that make this possible. Standards that limit businesses in recurring economic crime.

Seznam literatury a pramenů

Literatura:

- 1) BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 3. aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003, 721 s. Právní rukověť. ISBN 80-7179-667-0.
- 2) BAXA, J.; DRÁB, O.; KANIOVÁ, L. aj. *Daňový řád: komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 800 s. ISBN 978-80-7357-564-9.
- 3) BREBURDA, Jan. *Exekuce srážkami ze mzdy 2013: komentář*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2013, 375 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-758-4.
- 4) DVOŘÁK, J. *Majetkové společenství manželů*. Vyd. 1. Praha: ASPI Publishing, 2004, 263 s. Právní rukověť. ISBN 80-86395-70-7.
- 5) DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu: komentář*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 241 s. Daňová řada. ISBN 978-80-7357-599-1.
- 6) KOBÍK, Jaroslav; KOHOUTKOVÁ, Alena. *Daňový řád: s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2010, 960 s. Daně. ISBN 978-80-7263-616-7.
- 7) KURKA, Vladimír; DRÁPAL, Ljubomír. *Výkon rozhodnutí v soudním řízení*. Praha: Linde Praha, a.s., 2006, 854 s. ISBN 80-7201-443-9.
- 8) MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012*. Praha: GRADA Publishing, 2012, 264 s. ISBN 978-80-247-4254-0.
- 9) PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009-, sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 978-80-7263-534-4.
- 10) RADKOVÁ, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde. 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.
- 11) SCHELLEOVÁ, Ilona a Jaroslav RICHTER. *Exekuce: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2008, 216 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-808-7255-124.
- 12) TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3.vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 836 s. ISBN 80-7179-489-9.

Právní předpisy:

- 1) Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- 2) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 3) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
- 4) Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentu, ve znění pozdějších předpisů
- 6) Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- 7) Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- 8) Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
- 9) Zákon č. 106/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- 10) Zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- 11) Zákon č. 285/2002 Sb., zákon o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů – transplantační zákon)
- 12) Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů
- 13) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 14) Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Judikatura:

- 1) Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2009, 9 Afs 1/2009-124
- 2) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 6. 12. 2011, sp. Zn. 20 Cdo 1279/2001
- 3) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 3. 2002, sp. zn. 20 Cdo 681/2001

- 4) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 11. 2009, sp. zn. 20 Cdo 2853/2007
- 5) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 4. 2009, sp. zn. 28 Cdo 4880/2007
- 6) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 9. 2000, sp. zn. 21 Cdo 698/2000
- 7) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 20 Cdo 528/2003
- 8) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 6. 2009, sp. zn. 20 Cdo 3960/2007
- 9) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2573/2007
- 10) Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 4. 2005, sp. Zn. 20 Cdo 30/2005

Přílohy

- 1) Příloha č. 1 - Vykonatelný výkaz nedoplatků
- 2) Příloha č. 2 - Služební předpis
- 3) Příloha č. 3 - Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí

CELNÍ ÚŘAD PRAHA D1

Logistický terminál – Nupaky 148, Říčany, PSČ 251 01

telefon: +420 323613765, fax: +420 323613786, e-mail: podatelna176800@cs.mfcr.cz, internet: www.cs.mfcr.cz**VÝKAZ NEDOPLATKŮ č.j. 29350-3/2010-176800-021
sestavený ke dni 31.8.2010****Daňový dlužník:****XXX, s.r.o.**

IČ: 49 49 xx

se sídlem: Augustinova 2085, 147 00 Praha 4

Pol.	č.j. rozhodnutí	ze dne	druh daně	na částku	nedoplatek ve výši	splatný dne	vykonatelný dne
1.			pokuta uložená ve smyslu ustanovení § 319 odst.7 celního zákona				
2.			Náklady řízení dle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu				
			Bloková pokuta na místě nezaplacená				
			Exekuční náklady				
			Náklady za výkon prodeje				
			Rozhodnutí o kompenzaci				
	CELKEM:						

Při kontrole údajů v evidenci příjmů jsme zjistili, že uvedený dlužník je v prodlení s úhradami výše vykázaných splatných daňových povinností. Výše uvedené nedoplatky jsou vykonatelné.

Schválil dne: 31.8.2010

Podpis služebního funkcionáře

Otisk úředního razítka

CELNÍ SPRÁVA ČR

Generální ředitelství cel

Služební předpis č. : 1/2011

Výhradně pro informativní účely a pracovní použití

Věc: Vymáhání nedoplatků celními úřady

Změny a doplňky: SP 20/2012

Aktualizované znění ke dni: 1.1.2013

ČÁST PRVNÍ ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Čl. 1

Předmět úpravy

Tento služební předpis (dále jen „SP“) upravuje postup celních úřadů (dále jen „CÚ“), při vymáhání nedoplatků vzniklých správou cla a daní, na jejich příslušenství a nedoplatků na peněžitém plnění.

Čl. 2

Právní předpisy

Postupy, jež jsou předmětem tohoto SP, upravují zejména

- a) nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění (dál jen „celní kodex Společenství“),
- b) nařízení Komise (EHS) č. 2454/1993 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění,
- c) zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“),
- d) zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- d) zákon č.13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „CZ“),
- e) zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“),
- f) zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“).

Čl. 3

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto SP se rozumí

- a) nedoplatkem částka daně, kterou daňový subjekt neuhradil, ačkoliv den její splatnosti již uplynul; nedoplatkem je také neuhrazené příslušenství daně, u kterého uplynul den splatnosti, případně též neuhrazená částka zajištěné daně,

- b) exekucním titulem, podle ustanovení § 176 odst. 1 daňového řádu
 - 1. výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní,
 - 2. vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění,
 - 3. vykonatelný zajišťovací příkaz,
- c) daňovým exekutorem občanský zaměstnanec, případně celník, úřední osoba pověřená výkonem exekuce na základě písemného pověření uděleného ředitelem CÚ, který daňového exekutora pověří výkonem konkrétní exekuce anebo obecně všemi exekucemi s uvedením časového vymezení platnosti takového pověření (dále jen „exekutor“),
- d) poskytovatelem platebních služeb banka a subjekty stanovené zvláštním zákonem¹⁾ (dále jen „banka“),
- e) účty vedenými u bank účty běžné, vkladové nebo jiné, vedené v jakékoliv měně,
- f) zástavním právem prostředek sloužící k zajištění majetku dlužníka,
- g) šetřením souhrn úkonů před zahájením daňové exekuce vedoucí ke zjištění majetku dlužníka,
- h) dožádaným CÚ jiný věcně příslušný CÚ, vůči kterému je dožádání směřováno,
- i) dožadujícím CÚ místně příslušný CÚ, který vede řízení o vymáhání daní,
- j) dlužníkem subjekt, u něhož je evidována pohledávka po splatnosti, která je předmětem dožádání.

ČÁST DRUHÁ DOŽÁDÁNÍ PRO POTŘEBY VYMÁHÁNÍ

Čl. 4

Podmínky pro použití institutu dožádání

(1) Dožadující CÚ může v souladu s § 17 daňového řádu dožádat jiný věcně příslušný CÚ o provedení úkonů nebo dílčích řízení nebo jiných postupů, které by sám mohl provést jen s obtížemi nebo s vynaložením neúčelných nákladů, anebo které by nemohl provést vůbec. Ve své žádosti uvede lhůtu přiměřenou pro realizaci svého požadavku.

(2) Dožádaný CÚ provede dožádané úkony v požadované lhůtě nebo sdělí důvody, pro které dožádání nemůže vyhovět.

Čl. 5

Omezení pro použití institutu dožádání

(1) Ustanovení čl. 4 může dožadující CÚ použít za podmínky, že

- a) eviduje u jednoho dlužníka nedoplatek vyšší než 5.000,- Kč,
- b) eviduje u jednoho dlužníka nedoplatek do výše 5.000,- Kč a zjistí z aplikace Centrální evidence přeplatků a nedoplatků (CEPAN), že dlužník má u dožádaného CÚ též nedoplatek.

(2) Před samotným dožádáním podle odstavce 1 písm. b) se doporučuje kontaktovat CÚ evidující u dlužníka nedoplatek z důvodu zjištění, v jakém stavu se evidované nedoplatky nacházejí.

¹⁾ § 5 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 6

Spory mezi CÚ o provedení dožádaných úkonů

Spory mezi CÚ o provedení dožádaných úkonů rozhoduje odbor 30 Generálního ředitelství cel.

ČÁST TŘETÍ

OBECNÉ ZÁSADY A POSTUPY PŘI VYMÁHÁNÍ

Čl. 7

Lhůta pro placení, vybírání a vymáhání daně

(1) Lhůta pro placení daně činí, podle ustanovení § 160 odst. 1 daňového řádu, 6 let a začne běžet dnem splatnosti daně. Po marném uplynutí této lhůty nelze nedoplatek vybrat a vymáhat.

(2) Byl-li CÚ před uplynutím lhůty pro placení daně učiněn úkon podle ustanovení § 160 odst. 3 daňového řádu, běží lhůta pro placení daně znovu ode dne, v němž byl tento úkon učiněn. Lhůta pro placení daně neběží v případech vymezených v ustanovení § 160 odst. 4 daňového řádu.

(3) Lhůta pro placení daně ve smyslu ustanovení § 160 odst. 5 daňového řádu končí nejpozději uplynutím 20 let od jejího počátku (prekluzivní lhůta).

(4) Ustanovení odstavce 3 neplatí, pokud je nedoplatek zajištěn zástavním právem. V takovém případě zaniká, podle ustanovení § 160 odst. 6 daňového řádu, právo vybrat a vymáhat nedoplatek uplynutím 30 let po dni zápisu zástavního práva do příslušného veřejného registru.

Čl. 8

Vymáhání nedoplatku obecně

(1) Při zjišťování majetkových poměrů dlužníka CÚ použije

- a) ustanovení § 57 a násl. daňového řádu (poskytování informací),
- b) ustanovení § 180 daňového řádu (prohlášení o majetku).

(2) CÚ je příslušný k vymáhání

- a) nedoplatků,
- b) nedoplatků podle zvláštního zákona²⁾ na základě pověření Generálního ředitelství cel.

(3) K vymáhání nedoplatků je CÚ povinen přistoupit bez zbytečného odkladu a učinit všechna zákonná opatření potřebná k jejich vymožení a jednat tak, aby nedošlo k jejich promlčení.

Čl. 9

Vymáhání nedoplatku po ručiteli

(1) Nedoplatek je povinen uhradit také ručitel, pokud bylo vymáhání na dlužníku neúspěšné a jestliže mu zvláštní zákon tuto povinnost ručení ukládá.

(2) Výzvou podle ustanovení § 171 daňového řádu sdělí CÚ ručiteli výši daně, za kterou ručí a současně jej vyzve k úhradě nedoplatku v přiměřené lhůtě. Kopie rozhodnutí o stanovení daně je přílohou této výzvy.

(3) Vydáním výzvy podle odstavce 2 se rozumí vydání individuálního správního aktu v rámci samostatného vyměřovacího řízení vedeného vůči ručiteli.

²⁾ Zákon č. 471//2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek.

(4) Proti výzvě ručiteli se může ručitel, podle ustanovení § 171 odst. 4 daňového řádu, odvolat. Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Čl. 10

Vymáhání nedoplatku po ručiteli podle CZ

(1) Nedoplatek na celním dluhu je povinen uhradit také ručitel, ve smyslu ustanovení § 260I CZ, pokud bylo vymáhání na dlužníku neúspěšné.

(2) Výši celního dluhu, za který ručí, sdělí CÚ ručiteli platebním výměrem vydaným v rámci samostatného vyměřovacího řízení vedeného vůči ručiteli, s uvedením lhůty splatnosti. Kopie rozhodnutí o stanovení výše celního dluhu, předepsané dlužníku, je přílohou tohoto platebního výměru.

(3) CÚ požaduje splnění celního dluhu po ručiteli ihned

a) stanoví-li tak mezinárodní smlouva,

b) bylo-li by vymáhání dlužného cla a daní po společných a nerozdílných dlužnících vzhledem k jejich finanční a majetkové situaci marné nebo s ohledem na náklady vymáhání nevhodné nebo

c) jakmile CÚ zjistí, že probíhá insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek některého ze společných a nerozdílných dlužníků a v němž nemá právo na uspokojení ze zajištění.

(4) Je-li za splnění celního dluhu odpovědno více osob, jsou společnými a nerozdílnými dlužníky³⁾. Je plně v kompetenci CÚ rozhodnout, od kterého z nich bude nedoplatek vymáhat.

Čl. 11

Způsoby vymáhání

(1) CÚ vymáhá nedoplatek, podle ustanovení § 175 odst. 1 daňového řádu, daňovou exekucí nebo může zabezpečit, s ohledem na složitost případu (komplikované majetkové vztahy), aby byl nedoplatek vymáhán prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora, popřípadě jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo jej přihlásit do veřejné dražby.

(2) Při vymáhání se CÚ řídí základními zásadami při správě daní a zároveň dbá na to, aby náklady spojené s vymáháním nebyly ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.

Čl. 12

Mezinárodní vymáhání

Podmínky pro zahájení mezinárodního vymáhání jsou upraveny samostatným služebním předpisem.

Čl. 13

Vztah k občanskému soudnímu řádu

(1) Nestanoví-li daňový řád jinak, postupuje se při daňové exekuci podle OSŘ, v souladu s ustanovením § 177 daňového řádu.

(2) Pravomoci CÚ, jakožto exekučního orgánu, upravuje výlučně daňový řád. Tam, kde vystupuje CÚ coby oprávněný z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení OSŘ upravující postavení oprávněného⁴⁾.

ČÁST ČTVRTÁ

³⁾ Čl. 213 nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění.

⁴⁾ § 261 a násl. OSŘ.

DAŇOVÁ EXEKUCE

Čl. 14

Výkon daňové exekuce

- (1) K výkonu daňové exekuce je příslušný CÚ, u něhož je nedoplatek evidován.
- (2) Pro vydání exekučního příkazu musí být, podle ustanovení § 176 daňového řádu, splněna podmínka existence exekučního titulu.
- (3) Daňová exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu, čímž je zahájeno exekuční řízení, podle ustanovení § 178 daňového řádu.
- (4) Daňovou exekuci lze provést
 - a) srážkami ze mzdy,
 - b) příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
 - c) příkázáním jiné peněžité pohledávky,
 - d) postižením jiných majetkových práv,
 - e) prodejem movitých věcí,
 - f) prodejem nemovitostí.
- (5) Daňovou exekucí lze postihnout penzijní připojištění a životní pojištění.
- (6) Exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi a dalším příjemcům tohoto rozhodnutí a lze se proti němu odvolat do 15 dnů ode dne doručení. Odvolání nemá odkladný účinek.

Čl. 15

Exekuční náklady

Exekuční náklady jsou upraveny v ustanoveních § 182 a násl. daňového řádu. Náklady za nařízení daňové exekuce a za výkon prodeje činí, podle ustanovení § 183 odst. 1 a 2 daňového řádu, 2% z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500,- Kč a nejvýše 500.000,- Kč.

Čl. 16

Úkony exekutora před samotným nařízením exekuce

Exekutor před samotným nařízením daňové exekuce může dlužníka vhodným způsobem vyzkoušet o výši jeho nedoplateků (telefonicky, faxem, SMS zprávou, e-mailem) a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením, podle ustanovení § 153 odst. 3 daňového řádu. Dále za účelem zjištění majetkového stavu dlužníka

- a) zjišťuje v centrální evidenci přeplateků a nedoplateků (CEPAN) případné přeplatky u dlužníka, současně zjišťuje oprávněnost a správnost exekučního titulu,
- b) provádí šetření, které zahrnuje vyžádání informací CÚ a povinnost třetích osob na ně odpovědět, podle ustanovení § 57 daňového řádu
 1. na banky, kde se zjišťují účty dlužníka a jejich zůstatek,
 2. na zdravotní pojišťovny, ke zjištění plátce zdravotního pojištění či zaměstnavatele dlužníka,
 3. České správě sociálního zabezpečení, zda dlužník pobírá nějaké dávky,
 4. úřadům práce, zda dlužník pobírá dávky v nezaměstnanosti či zda je zaměstnán, případně u jakého zaměstnavatele,

5. Generálnímu ředitelství vězeňské služby, zda se dlužník nachází ve výkonu trestu, eventuálně ve kterém zařízení a zda pobírá ve výkonu trestu mzdu,
6. u obecních úřadů s rozšířenou působností na výpis z evidence motorových vozidel,
- c) zjišťuje prostřednictvím on-line přístupu na Českém úřadě zeměměřičském a katastrálním případné nemovitosti dlužníka,

Čl. 17

Odklad a zastavení daňové exekuce

(1) CÚ na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední může daňovou exekuci částečně nebo zcela zastavit, podle ustanovení § 181 odst. 2 daňového řádu.

(2) Celní úřad může daňovou exekuci na návrh dlužníka nebo z moci úřední částečně nebo zcela odložit, podle ustanovení § 181 odst. 1 daňového řádu, zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro

- a) zastavení daňové exekuce,
- b) vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo
- c) existenci podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku.

Bude-li odklad povolen, dosud provedené úkony vymáhání zůstanou zachovány.

(3) Proti rozhodnutí o zastavení, odložení a pokračování v odložené daňové exekuci nelze uplatnit opravné prostředky.

(4) K odkladu exekuce může dojít i ze zákona, po zahájení insolvenčního řízení, kdy daňovou exekuci lze nařídit, avšak nelze ji provést⁵⁾.

Čl. 18

Společná ustanovení pro daňovou exekuci

(1) Týká-li se daňová exekuce majetku patřícího do společného jmění manželů, má manžel dlužníka ohledně tohoto majetku stejné postavení jako dlužník. V pochybnostech se má za to, že majetek patří do společného jmění manželů, podle ustanovení § 185 odst. 1 daňového řádu.

(2) Převyšují-li peněžní prostředky získané daňovou exekucí částku vymáhaných nedoplatků, vznikne dlužníkovi vratitelný přeplatek, který mu CÚ vrátí vždy i bez žádosti do 15 dnů, podle ustanovení § 185 odst. 2 daňového řádu.

(3) Změní-li se místní příslušnost v průběhu daňové exekuce prodejem movitých věcí nebo prodejem nemovitostí, daňovou exekuci dokončí ten CÚ, který ji nařídil, podle ustanovení § 185 odst. 3 daňového řádu.

(4) Pro vyloučení exekutora z provádění úkonů při exekuci se použije právní úprava obsažená v § 77 daňového řádu.

ČÁST PÁTÁ

DAŇOVÁ EXEKUCE POSTIŽENÍM MAJETKOVÝCH PRÁV

Čl. 19

Obecná ustanovení o daňové exekuci postižením majetkových práv

(1) Povinnosti se dlužníkovi a poddlužníkovi, který je oprávněn nakládat s majetkovým právem dlužníka, ukládají exekučním příkazem, podle ustanovení § 186 odst. 1 daňového řádu.

⁵⁾ § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

(2) CÚ bezodkladně vyrozumí poddlužníka, podle ustanovení § 186 odst. 2 daňového řádu, o právní moci exekučního příkazu, a to doručením do vlastních rukou.

(3) Nesplní-li poddlužník povinnost stanovenou mu exekučním příkazem a zákonem řádně a včas, má CÚ nárok na její splnění z prostředků tohoto poddlužníka. Nárok CÚ uplatní podáním žaloby k obecnému soudu poddlužníka, dle ustanovení § 186 odst. 3 daňového řádu.

Čl. 20

Daňová exekuce srážkami ze mzdy

(1) Ustanovení o daňové exekuci srážkami ze mzdy se, ve smyslu ustanovení § 299 odst. 1 OSŘ, použijí i na daňovou exekuci srážkami

- a) z platu,
- b) z odměny z dohody o pracovní činnosti,
- c) z odměny za pracovní nebo služební pohotovost,
- d) z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků,
- e) z odměny odsouzeného při výkonu trestu,
- f) z dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově (s výjimkou dávek vyplácených podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů),
- g) z pracovní odměny členů družstev.

(2) Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou

- a) náhrada mzdy nebo platu,
- b) nemocenské,
- c) ošetrovné nebo podpora při ošetřování člena rodiny,
- d) vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství,
- e) peněžité pomoci v mateřství,
- f) důchody,
- g) stipendia,
- h) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- i) odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání,
- j) peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním,
- k) úrazový příspěvek, úrazové vyrovnání a úrazová renta,
- l) výsluhové příspěvky bývalých příslušníků ozbrojených sborů,

dále jen „mzda“.

(3) Jde-li o daňovou exekuci srážkami ze mzdy (důchodu fyzické osoby), která z něj platí náklady za pobyt v ústavu sociální péče, podle ustanovení § 299 odst. 2 OSŘ, nepodléhá daňové exekuci částka potřebná na úhradu pobytu a částka rovnající se výši kapesného v takovém ústavu. Daňovou exekuci ohledně dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově, nemůže CÚ provést.

(4) V případě provádění daňových exekucí v součinnosti s orgány České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“), je postup následující. Dotaz, není-li dlužník příjemcem sociálních dávek, je vždy směřován na centrálu ČSSZ, Křížová 25, 225 08 Praha 5 - Smíchov. Centrála ČSSZ sdělí konkrétního plátce sociálních dávek (mateřské), a to buď místně příslušnou Okresní správu sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“), nebo Městskou správu sociálního zabezpečení (dále jen „MSSZ“), které jsou ve smyslu § 261 OSŘ plátcem mzdy. Ve smyslu tohoto ustanovení musí být v exekučním příkazu srážkami ze mzdy označena konkrétní MSSZ nebo OSSZ jako plátce mzdy. Plátcem mzdy je podle výše uvedeného ustanovení OSŘ a ve smyslu § 3 písm. c) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), orgán sociálního zabezpečení, tedy i OSSZ. Ve smyslu § 6 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení je pak tímto orgánem vedle OSSZ i MSSZ.

Čl. 21

Nový plátce mzdy

(1) Daňová exekuce se vztahuje i na mzdu u plátce mzdy, který se stane plátcem mzdy až následně po nařízení daňové exekuce. Tomuto plátcu mzdy CÚ doručí rozhodnutí o pokračování ve srážkách ze mzdy, ve kterém mu uloží povinnost, aby pokračoval ve srážkách ze mzdy dlužníka. Přílohou rozhodnutí o pokračování ve srážkách ze mzdy je původní exekuční příkaz.

(2) V rozhodnutí CÚ dále uvede výši nedoplatku, pro jehož úhradu mají být srážky nadále prováděny; pořadí, které vymáhaný nedoplatek získal u původního plátce mzdy, zůstává zachováno.

(3) Proti rozhodnutí o pokračování ve srážkách ze mzdy nelze uplatnit opravné prostředky.

(4) Dlužník je povinen oznámit CÚ vznik nároku na mzdu u jiného plátce mzdy i zánik nároku na mzdu u dosavadního plátce mzdy do 8 dnů ode dne, kdy nastaly tyto skutečnosti, podle ustanovení § 189 odst. 1 daňového řádu.

(5) Plátce mzdy je, podle ustanovení § 189 odst. 2 daňového řádu, povinen do 8 dnů oznámit CÚ, že

- a) u něho nastoupil dlužník nově do práce,
- b) u něho přestal dlužník pracovat,
- c) dlužník nastoupil práci u jiného plátce mzdy.

(6) Za nesplnění povinností uvedených v odstavcích 4 a 5 může CÚ uložit dlužníkovi nebo plátcu mzdy, podle ustanovení § 189 odst. 3 daňového řádu, pořádkovou pokutu do 50.000,- Kč.

Čl. 22

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u banky

(1) Daňovou exekuci příkázáním pohledávky z účtu u banky nelze použít, jde-li o vklady na vkladních knížkách a vkladních listech, nebo o jiné formy vkladů (například akcie, směnky, šeky), k jejichž předložení je třeba uplatnění práva.

(2) Exekuční příkaz doručí CÚ bance dříve než dlužníkovi.

(3) Banka od okamžiku, kdy jí byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce nevyplácí peněžní prostředky z účtu dlužníka, ze kterého je příkázána pohledávka, neprovádí na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládá, a to až do výše částky uvedené v exekučním příkazu; to se týká i peněžních prostředků, které dojdou na tento účet do 6 měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu. Po uplynutí 6 měsíců musí CÚ doručit bance nový exekuční příkaz na opakovanou exekuci, není-li již nedoplatek včetně exekučních nákladů plně uhrazen.

(4) Ustanovení odstavce 3 se nevztahuje na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu⁶⁾.

(5) Má-li dlužník u jedné banky více účtů, odstavec 4 se použije pouze u jednoho z těchto účtů a CÚ dále stanoví pořadí účtů, v jakém je banka povinna z nich odepsat peněžní prostředky. Vzor exekučního příkazu je na intranetových stránkách odboru 30 Generálního ředitelství cel.

Čl. 23

Daňová exekuce příkázáním jiné peněžitě pohledávky

(1) Daňová exekuce příkázáním jiné peněžitě pohledávky postihuje jinou peněžitou pohledávku dlužníka než nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u banky (vratitelný přeplatek u finančního úřadu, příjem ze samostatné výdělečné činnosti - živnosti), a to do částky uvedené v exekučním příkazu. Tuto exekuci může CÚ nařídít i v případě, že pohledávka dlužníka se stane splatnou teprve v budoucnu, jakož i v případě, že dlužníkovi budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat. Exekuční příkaz doručí CÚ poddlužníkovi dříve než dlužníkovi, podle ustanovení § 191 odst. 1 daňového řádu.

(2) Poddlužník nesmí od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce vyplatit dlužníkovi jeho pohledávku, ani na ni provést započtení nebo s ní jinak nakládat. Dlužník nesmí od tohoto okamžiku se svou pohledávkou jakkoli nakládat a ztrácí právo na její vyplacení, dle ustanovení § 191 odst. 2 daňového řádu.

(3) Úkony potřebné k vyplacení pohledávky dlužníka CÚ, které přísluší dlužníkovi, může místo něho provést CÚ, dle ustanovení § 191 odst. 3 daňového řádu.

Čl. 24

Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

(1) Při provádění daňové exekuce postižením jiných majetkových práv dlužníka (obchodní podíl v obchodní společnosti, členská práva a povinnosti v družstvu), než podle § 178 odst. 5 písm. a) až c) daňového řádu, za podmínky, že nejsou spojena s jeho osobou a jsou převoditelná na jiného, se přiměřeně použije ustanovení o provádění takového způsobu daňové exekuce, který odpovídá povaze majetkového práva, které je postiženo exekucí, podle ustanovení § 192 odst. 1 daňového řádu. Dotčená problematika bude samostatně řešena VP, případně výkladovým stanoviskem odboru 30 Generálního ředitelství cel.

(2) Úkony potřebné k uplatnění jiného majetkového práva podle odstavce 1, které přísluší dlužníkovi, může místo něho provést CÚ, podle ustanovení § 192 odst. 2 daňového řádu.

(3) K postižení pohledávky na vydání nebo dodání movitých věcí uplatní CÚ postup k příkázání jiné než peněžitě pohledávky, ve kterém zakáže exekučním příkazem vydání nebo dodání věcí dlužníkovi a nařídí jejich vydání nebo dodání CÚ. Exekuční příkaz CÚ doručí poddlužníkovi dříve než dlužníkovi, podle ustanovení § 193 odst. 1 daňového řádu.

(4) CÚ současně s vyzněním o právní moci exekučního příkazu upřesní způsob, místo a dobu plnění pohledávky, a to i v případě, že lhůta k plnění pohledávky nastane až v budoucnu, podle ustanovení § 193 odst. 2 daňového řádu.

ČÁST ŠESTÁ

DAŇOVÁ EXEKUCE PRODEJEM MOVITÝCH VĚCÍ

⁶⁾ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. 25

Obecné ustanovení k daňové exekuci prodejem movitých věcí

(1) Daňová exekuce se provede sepsáním věcí, které podléhají daňové exekuci a jejich následným zpeněžením, pokud to povaha věci nevyklučuje.

(2) CÚ může provést potřebný úkon i mimo svůj obvod územní působnosti, pokud se týká daňového subjektu, ke správě jehož daní je místně příslušný.

(3) Exekuční příkaz musí kromě základních náležitosti rozhodnutí, podle ustanovení § 102 daňového řádu, dále obsahovat

- a) výši nedoplatku a případně též jeho příslušenství,
- b) exekuční titul s datem vykonatelnosti,
- c) výrok, že se nařizuje prodej movité věci v dražbě,
- d) přesné označení předmětu, kterého se exekuce týká včetně jejího příslušenství (v případech, kdy jsou CÚ známy všechny součásti a příslušenství, uvede jejich absolutní výčet v příslušné části exekučního příkazu),
- e) zákaz, aby dlužník po doručení exekučního příkazu v něm označenou movitou věc převedl na jiného nebo ji zatížil právy třetích osob,
- f) příkaz, aby dlužník do 15 dnů od doručení exekučního příkazu oznámil CÚ, zda a kdo má k movité věci předkupní právo, s poučením, že při neoznámení dlužník odpovídá za škodu tím způsobenou,
- g) výrok o exekučních nákladech za výkon zabavení a prodeje.

(4) CÚ doručí exekuční příkaz dlužníkovi a případným spoluvlastníkům (manželu).

Čl. 26

Oprávnění exekutora

(1) Exekutor přijme každou platbu na úhradu vymáhaného nedoplatku, i když není provedena dlužníkem, a zachází s ní stejným způsobem, jako by ji vykonal dlužník.

(2) Exekutor je oprávněn v souladu s daňovým řádem provádět všechny úkony, jichž je k provedení daňové exekuce třeba. Provádí zejména

- a) přípravu veškerých individuálních správních aktů a souvisejících písemností v rámci daňové exekuce,
- b) doručení exekučního příkazu dlužníkovi a dalším osobám, podle ustanovení § 205 daňového řádu,
- c) osobní prohlídku dlužníka a prohlídku bytu, sídla nebo místa podnikání, popřípadě jiných místností dlužníka, ve smyslu ustanovení § 203 daňového řádu, jakož i jeho skříňní nebo jiných schránek v nich umístěných, v nichž se podle důvodného předpokladu nachází movitá věc, již má dlužník vydat; za tím účelem si může daňový exekutor zjednat do těchto prostor přístup; § 80 odst. 2 a 4 daňového řádu se použije obdobně; otevřít tyto prostory lze za pomoci zámečníka, podle ustanovení § 203 odst. 2 daňového řádu,
- d) soupis movitých věcí,
- e) prodej věcí, které se rychle kazí, mimo dražbu, podle ustanovení § 206 odst. 2 daňového řádu,
- f) odebrání sepsaných věcí, podle ustanovení § 206 odst. 4 a § 207 odst. 1 daňového řádu,
- g) označení sepsaných věcí, podle ustanovení § 207 odst. 3 daňového řádu, které jsou ponechány na místě,

- h) bezodkladné předání převzatých či odebraných peněz určenému zaměstnanci (jejich složení u správce daně),
- i) odhad ceny věci, pokud cena není stanovena znalcem⁷⁾. Exekutor odhadne cenu věci, je-li schopen ji spolehlivě posoudit sám s přihlédnutím k ceně obvyklé na trhu, snížené o míru opotřebení; cenu zaznamená v úředním záznamu, podle ustanovení § 209 odst. 1 daňového řádu,
- j) prodej sepsaných věcí v dražbě, podle ustanovení § 210 daňového řádu,
- k) výběr vymáhané částky z vkladní knížky, vkladního listu nebo jiné listiny v obdobné formě vkladu; exekutor předloží bance exekuční příkaz na prodej movitých věcí a vybere z ní částku, na kterou má oprávněný nárok, maximálně však do výše vymáhaného nedoplatku; se získanou částkou naloží jako s výtěžkem prodeje, podle ustanovení § 215 daňového řádu,
- l) úkony potřebné ke zpeněžení sepsaných zaknihovaných a imobilizovaných cenných papírů, podle ustanovení § 216 daňového řádu.

(3) K zajištění bezpečnosti exekutora při výkonu exekuce (při ohledání nemovitosti a jejího příslušenství, při osobním styku s dlužníkem, jeho manželem či jiným účastníkem exekučního řízení mimo budovu CÚ, při dražebním jednání), je exekutor zpravidla doprovázen celníky zajišťujícími asistenční činnost.

(4) K nucenému otevření prostor dlužníka, podle odstavce 2 písm. c), exekutor přikročí poté, kdy je z okolností zřejmé, že dlužník dobrovolně prohlídku neumožní (záměrně se nezdržuje doma, exekutora úmyslně nepustil, opakovaně nebyl v běžné denní době zastížen). Podobně se postupuje i v případě skříní a jiných schránek. Exekutor přistoupí k soupisu věcí v době, ve které se podle učiněných zjištění dlužník doma obvykle zdržuje.

(5) Po skončení prohlídky, je-li to možné, se skříně nebo jiné schránky opět uzavřou. Dveře domu, bytu, jiné místnosti nebo prostory dlužníka se uzamknou vždy a klíče se předají oprávněné osobě, podle ustanovení § 325a OSŘ. Není-li dlužník při nuceném otevření bytu přítomen, zanechá exekutor po skončení úkonu na místě oznámení, kde je uložen klíč od nového zámku a zpravidla nechá též telefonický kontakt na exekutora.

(6) Nachází-li se byt dlužníka v uzamčené budově, exekutor si s vlastníkem domu dohodne přístup do budovy. Každý, v jehož objektu má dlužník svůj byt, sídlo, místo podnikání nebo jiné své místnosti, je povinen strpět, aby exekutor provedl prohlídku bytu a jiných místností dlužníka. Nesplní-li tuto povinnost, je exekutor oprávněn zjednat si do těchto prostor přístup, včetně možnosti postížení sankcí, podle ustanovení § 247 a následujících daňového řádu.

Čl. 27

Povinnosti exekutora

(1) Exekutor vždy zajistí, aby dlužník, manžel dlužníka, případně spoluvlastník věci byl vyrozuměn o zahájené daňové exekuci nejdříve při jeho příchodu na místo provedení soupisu věcí. Dotčeným osobám se doručí exekuční příkaz při soupisu anebo po soupisu věci, pokud nejsou soupisu věci přítomny.

(2) Povinností exekutora je zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozví při výkonu exekuční činnosti a které se mohou týkat oprávněných zájmů účastníků exekučního řízení.;

(3) Je-li dlužníkem právnická osoba, zjistí daňový exekutor, kdo je oprávněn za dlužníka jednat (statutární orgán).

⁷⁾ § 209 a § 211 odst. 5 daňového řádu.

Čl. 28

Výkon daňové exekuce prodejem movitých věcí

Daňová exekuce se člení zpravidla na

- a) činnost CÚ před nařízením daňové exekuce movitých věcí,
- b) provedení soupisu věcí,
- c) odhad ceny věcí,
- d) dražbu a na rozvrh výtěžku dražby, které budou upraveny v rámci samostatného SP.

Čl. 29

Činnost CÚ před nařízením daňové exekuce prodejem movitých věcí

(1) Zjištění vlastnictví movitých věcí náležejících dlužníku provádí CÚ pomocí registrů silničních vozidel⁸⁾, plavebního či námořního rejstříku⁹⁾ nebo leteckého rejstříku¹⁰⁾. Může se také jednat o vlastnictví k cenným papírům¹¹⁾, jejichž vlastnictví se zjišťuje dotazem do aplikace Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s.

(2) Vlastnictví k movité věci lze zjistit rovněž dotazem v okolí dlužníka anebo vlastní činností anebo dotazem na Policii ČR z informací v registru zbraní apod.

(3) CÚ může využít též institutu prohlášení o majetku, podle ustanovení § 180 daňového řádu, pokud byla neúspěšně provedena daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u banky.

(4) Na výzvu CÚ má dlužník povinnost podat ve stanovené lhůtě prohlášení o majetku. Lhůta pro podání prohlášení o majetku nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy. Ve výzvě CÚ poučí dlužníka o povinnostech spojených s doručením výzvy a případných následcích spojených s nepodáním prohlášení o majetku nebo uvedením nepravdivých anebo hrubě zkreslených údajů. Ohledně nesplnění této povinnosti není CÚ vázán povinností mlčenlivosti pro účely trestního řízení.

Čl. 30

Náležitosti protokolu o průběhu soupisu movitých věcí

(1) Protokol, podle ustanovení § 208 daňového řádu, o průběhu soupisu movitých věcí (dále jen „protokol“) obsahuje zejména

- a) označení CÚ,
- b) místo, čas a předmět úkonu,
- c) jména, příjmení a čísla průkazů¹²⁾ zaměstnanců CÚ, kteří se zúčastnili soupisu,
- d) údaje umožňující určení osob, které se úkonu zúčastnily jako nezúčastněné osoby (například zástupce obecního úřadu) a dalších osob, které jsou úkonu přítomny (manžel či druh dlužníka, spoluvlastník); je-li výkonu přítomen příslušník Policie ČR nebo policista městské policie, identifikuje se tato osoba v protokole služebním číslem a sídlem příslušné služebny,
- e) identifikaci manžela dlužníka, popřípadě spoluvlastníka sepsaných věcí, vlastnické nebo jiné právo a závady vážnoucí na sepsovaných věcech tvrzené dlužníkem nebo další přítomnou osobou,

⁸⁾ § 4 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel, na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁾ Zákon č.114/1995 Sb., vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/2000 Sb.,o námořní plavbě, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Čl. 2 písm. a) SP č. 23/2010 Služební průkazy celníků, průkazy zaměstnanců Celní správy České republiky, zmocnění, identifikační znaky a čísla.

- f) výzvu k dlužníkovi k dobrovolné úhradě nedoplatku,
- g) způsob jakým byly věci zajištěny, nebo údaj o tom, že byly věci odebrány,
- h) stručné a výstižné vylíčení průběhu úkonu,
- i) způsob a dobu doručení exekučního příkazu (dlužníku, manželu dlužníka, spoluvlastníku věci),
- j) udělená poučení, vyjádření a tvrzení přítomných osob, jejich návrhy či námitky a rozhodnutí o jejich návrzích či námitkách, lze-li taková na místě učinit; protokol vždy obsahuje poučení udělené daňovým exekutorem o postupu při vyloučení věci z exekuce,
- k) prohlášení dlužníka, že sepsované věci již byly sepsány soudem, případně v jiném exekučním řízení,
- l) údaje z dokladu, kterým se osvědčuje částečná platba a výše částky, která byla dlužníkem dobrovolně na částečnou úhradu vydána.

(2) Součástí protokolu je příloha obsahující seznam sepsaných věcí s uvedením pořadového čísla věci, jejího stručného popisu tak, aby ji bylo možné ztotožnit (byla vyloučena její záměna), a předpokládané hodnoty sepsané věci stanovené exekutorem v případě, že se jedná o věc, kterou lze dle znalostí a zkušeností exekutora ohodnotit cenou obvyklou. U věcí s předpokládanou vyšší hodnotou (osobní auta, lodě, předměty kulturní hodnoty, starožitnosti) se zpravidla ustanoví znalec z oboru, který tyto věci úředně ohodnotí.

(3) Protokol musí být exekutorem sepsán nejpozději po ukončení úkonu, zpravidla ještě na místě úkonu. Kromě exekutora podepíše protokol dlužník a osoby, které se účastnily úkonu.

(4) Odepření podpisu a důvody tohoto odepření se v protokolu zaznamenají. Odepření podpisu nebo vzdání se dlužníkem před podpisem protokolu bez dostatečného důvodu nemá vliv na použitelnost protokolu jako důkazního prostředku. Na tyto skutečnosti musí být osoby zúčastněné na protokolovaném jednání předem upozorněny, podle ustanovení § 62 odst. 4 daňového řádu.

Čl. 31

Činnosti exekutora bezprostředně předcházející soupisu věcí

(1) Před zahájením soupisu věcí oznámí exekutor účel svého příchodu, vyzve dlužníka k uhrazení vymáhaného nedoplatku a doručí (předá) dlužníkovi exekuční příkaz na prodej movitých věcí. Není-li dlužník přítomen, doručí se mu exekuční příkaz až s protokolem, podle ustanovení § 204 daňového řádu.

(2) Nebyl-li dlužník zastižen, exekutor se dotáže přítomné zletilé osoby nebo zaměstnance, který je dlužníkem pověřen obstaráváním jeho věcí, zda je ochoten plnit za dlužníka. Na přijaté peněžní prostředky vydá exekutor potvrzení.

(3) Tvrdí-li dlužník, že nedoplatek již zaplatil, exekutor do protokolu tvrzení zaznamená, včetně přiložení hodnověrného dokladu nebo jeho kopie o zaplacení. Za hodnověrný doklad lze považovat originál potvrzení o zaplacení, originální stvrzenku poštovní poukázky, výpis z účtu.

(4) Neplní-li dlužník dobrovolně, anebo byl-li nedoplatek uspokojen jen částečně, přikročí exekutor k soupisu.

(5) Dlužník může dobrovolně plnit jak před zahájením vlastního soupisu věcí, tak i v průběhu soupisu věcí či po jeho skončení do rukou exekutora. S touto částkou exekutor naloží stejně, jako s částkou nalezenou při soupisu, která převyšuje dvojnásobek životního minima jednotlivce.

(6) Exekuční náklady budou vybrány vždy. Výjimkou je pouze daňová exekuce, která

byla CÚ provedena neoprávněně.

Čl. 32 Soupis movitých věcí

(1) CÚ může pořídit o úkonech, o kterých se podle zákona pořizuje protokol, obrazový nebo zvukový záznam, který je přílohou protokolu; o této skutečnosti předem uvědomí osoby, které se tohoto úkonu účastní, podle ustanovení § 60 odst. 2 daňového řádu.

(2) Soupis movitých věcí (dále jen „soupis“) se provede u věcí, se kterými může dlužník volně nakládat, nebo u věcí dlužníka, které má v držení CÚ nebo někdo jiný, pokud budou tyto věci odevzdány exekutorovi, podle ustanovení § 206 odst. 5 daňového řádu. Odmítne-li taková osoba věc vydat, nesmí ji exekutor pojmout do soupisu. Prohlášení osoby se poznamená do protokolu. Kdo učinil takové prohlášení, podepíše protokol o úkonu.

(3) Soupis se provede v takovém rozsahu, aby mimo nedoplatku, včetně příslušenství, podle ustanovení § 2 odst. 5 daňového řádu, byly pokryty též náklady exekuce, nejen vzniklé, ale i předpokládané (odměna znalci). Exekutor sepíše především hotové peníze, cennosti a jiné věci, které může dlužník, případně jeho rodina, nejspíše postrádat a které se nejnázne prodají. Dále věci, které lze snadno přenést a prodat (věci z drahých kovů, umělecké a starožitné předměty). Věci, které se snadno kazí, se sepíše jen tehdy, není-li jiných vhodných věcí a lze-li zajistit jejich rychlý prodej na místě, kde se nacházejí.

(4) Exekutor soupis doplní o další věci, jestliže výtěžek prodeje sepsaných věcí nestačí k úhradě vymáhaných nedoplatků, podle ustanovení § 206 odst. 6 daňového řádu.

Čl. 33 Specifika vyskytující se při soupisu

(1) Pokud byla do soupisu pojata věc, k jejímuž užívání je zapotřebí příslušný doklad (například u automobilu technický průkaz), ponechají se tyto doklady i nadále u dlužníka, pokud se neprovádí současně odebrání věci.

(2) Tvrdí-li dlužník, manžel dlužníka nebo jiná osoba, že na věci vázne zástavní nebo jiné právo, exekutor věc sepíše, pokud nejsou jiné postižitelné věci postačující k úhradě nedoplatku. Tvzení se poznamená do protokolu, s uvedením jména, příjmení a místa pobytu této osoby, a právní důvod, ze kterého je toto právo uplatňováno. Exekutor je povinen osobu poučit, že svá tvrzení může uplatnit návrhem na vyloučení věci z daňové exekuce, podle ustanovení § 179 daňového řádu.

(3) Jestliže byla věc již dříve sepsána v rámci jiné exekuce¹³⁾, lze takovou věc pojmout do soupisu, pokud není jiné vhodné věci. Řízení ohledně této věci se dnem právní moci exekučního příkazu přerušuje.

(4) V řízení podle odstavce 3 lze pokračovat jen tehdy, pokud v exekuci, v níž byla věc sepsána dříve, nebyla tato věc, do pravomocného skončení exekuce, prodána a ani jinak použita k uspokojení oprávněného, nebo jestliže ještě před pravomocným skončením exekuce byla sepisována věc z této exekuce vyloučena a jestliže vymáhaný nedoplatek dosud nezanikl.

(5) Při soupisu vkladní knížky, vkladního listu nebo jiné obdobné listiny postupuje exekutor podle čl. 26 odst. 2 písm. k).

(6) Pokud bylo zjištěno dotazem v Centrálním depozitáři cenných papírů, že jsou pro dlužníka evidovány zaknihované nebo imobilizované cenné papíry, postupuje se podle vnitřního pokynu¹⁴⁾.

¹³⁾ § 11 a násl. zákona č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ Vnitřní pokyn č. 17/2012 Zjišťování informací z Centrálního depozitáře cenných papírů a následné postupy v souvislosti se zahájením exekučního řízení.

Čl. 34

Činnosti exekutora po provedení soupisu

(1) Exekutor sepsané věci (podle povahy) může ponechat na místě, není-li obava, že budou poškozeny, zničeny, ukryty nebo odcizeny. Peníze, valuty, drahé kovy, předměty z drahých kovů a cenné papíry se zajistí vždy. V případě ponechání věci na místě upozorní dlužníka a další přítomné osoby, že se sepsanými věcmi nesmí nijak nakládat.

(2) Při nálezu nelegálně držené zbraně, střeliva, výbušnin, podomácku vyrobené střelné zbraně exekutor postupuje s maximální opatrností, nesmí dovolit jakoukoliv manipulaci s tímto nálezem dlužníkovi ani jiným osobám a tento nález ihned oznámí příslušným orgánům Policie České republiky.

(3) Věci sepsané a ponechané na místě exekutor viditelně označí štítkem nebo nálepkou s razítkem CÚ. V označení se uvede, který správce daně věc sepsal, spisová značka věci, den soupisu a pořadové číslo, pod nímž byla věc pojata do soupisu.

(4) Vojenské a střelbyschopné zbraně a střelivo musí být uloženy u Policie České republiky. V dražbě mohou být prodány, ovšem pouze osobám, které vlastní oprávnění k manipulaci s těmito zbraněmi (zbrojní pas).

Čl. 35

Věci nepodléhající daňové exekuci

(1) Daňovou exekucí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají (originály děl chráněných autorským právem dlužníka, pokud se nejedná o díla zhotovená k prodeji, nedovolené zbraně, naturální náležitosti příslušníků ozbrojených sil a sborů).

(2) Daňové exekuci, ve smyslu ustanovení § 322 OSŘ, nepodléhají též věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Nezbytnost se posuzuje u každého dlužníka samostatně vzhledem k jeho rodinnému stavu, počtu vyživovaných osob, jejich věku, zdravotnímu stavu.

(3) Dále daňové exekuci nepodléhají

- a) věci, jejichž prodej je v rozporu s morálními pravidly, u kterých se zachovává určitá pieta nebo úcta (vyznamenání, řády, urna s ostatky),
- b) snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,
- c) hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu¹⁵⁾,
- d) běžné oděvní součásti,
- e) zdravotnické potřeby, pokud nejsou předmětem podnikání, a jiné věci, které dlužník potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,

(4) Daňové exekuci dále nepodléhají movité věci, které tvoří příslušenství nemovitosti, a dále věci, u kterých dlužník prokáže, že je užívá na základě smlouvy o nájmu věci¹⁶⁾.

(5) Je-li dlužník podnikatelem¹⁷⁾, netýká se daňová exekuce těch věcí z jeho vlastnictví, podle ustanovení § 322 odst. 3 OSŘ, které nezbytně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti. Nezbytnost se posuzuje tak, že činnost podnikatele nesmí být zcela zmařena, ale může být omezena na nezbytné minimum, tedy do té míry, kdy ještě může provozovat předmět své činnosti, byť v zásadě menším rozsahu.

¹⁵⁾ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁾ Čl. 22 odst. 4 instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1360/95-OOD.

¹⁷⁾ § 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

ČÁST SEDMÁ
DAŇOVÁ EXEKUCE PRODEJEM NEMOVITOSTÍ

Čl. 36

Výkon daňové exekuce prodejem nemovitostí

Daňová exekuce se zpravidla člení na

- a) činnost CÚ před nařízením daňové exekuce na nemovitosti,
- b) nařízení daňové exekuce prodejem nemovitosti,
- c) ocenění nemovitosti a jejího příslušenství, které je upraveno v rámci samostatného SP,
- d) dražbu a rozvrh výtěžku dražby, která jsou upravena v rámci samostatného SP.

Čl. 37

Činnost CÚ před nařízením daňové exekuce prodejem nemovitosti

(1) CÚ před nařízením exekuce prodejem nemovitosti ověří, zda

- a) exekuční titul je vykonatelný, dlužník sdělil, že nemá jiný majetek, jímž by mohl být nedoplatek uspokojen v plné výši, než nemovitosti, v případě, kdy byl aplikován postup prohlášení o majetku, podle ustanovení § 180 daňového řádu,
- b) nelze dosáhnout úplného vymožení nedoplatku jiným způsobem daňové exekuce a nejsou dány důvody pro odložení exekuce, podle ustanovení § 181 daňového řádu,
- c) nedoplatek není zajištěn zástavním právem¹⁸⁾.

(2) Při stanovení rozsahu exekuce v případě více zjištěných nemovitostí ve vlastnictví téhož dlužníka CÚ

- a) postihne exekucí tu nebo ty nemovitosti, kde předpokládaný výtěžek prodeje v dražbě umožní v rámci rozvrhu plnou úhradu vymáhaného nedoplatku a kdy lze předpokládat, že nemovitost bude v dražbě nejsnáze a s největším výtěžkem prodána a po rozdělení podstaty zůstane nejmenší z možných zůstatků pro výplatu dlužníkovi,
- b) exekucí nepostihne takovou nemovitost, která je nadměrně zatížena zástavními právy ve prospěch třetích osob s lepším pořadím a kde proto lze předpokládat, že při rozdělení podstaty by nebyl nedoplatek správce daně uspokojen ani z části,
- c) tvoří-li více nemovitostí ve vlastnictví dlužníka určitý funkční celek (rodinný dům a pozemek, na němž dům stojí), postihne exekucí celý tento funkční celek nemovitostí,
- d) exekucí postihne tu z nemovitostí, jejíž prodej v dražbě způsobí dlužníkovi nejmenší újmu.

(3) CÚ je oprávněn nařídit exekuci i takové nemovitosti dlužníka, ve vztahu k níž se v době, kdy CÚ o exekuci rozhoduje, vede exekuce nebo výkon rozhodnutí prodejem téže nemovitosti jiným orgánem. Taková exekuce se však přerušuje, a to dnem nabytí právní moci exekučního příkazu, který CÚ vydal. Pokračovat v takovém řízení může CÚ teprve tehdy, jestliže v dříve nařízeném exekučním řízení se až do jeho pravomocného skončení nepodaří nemovitost prodat a jestliže vymáhaný nedoplatek dosud nezanikl.

(4) V případě, že je proti nemovitosti ve vlastnictví dlužníka vedena soudní exekuce, může CÚ k takovéto exekuci přistoupit, podle ustanovení § 335 odst. 2 OSŘ, jako další účastník řízení za splnění podmínky, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem předmětné nemovitosti bude podaný u příslušného soudu do doby, než soud pravomocně rozhodne o nařízení výkonu původního rozhodnutí. Jakožto přistoupivší účastník musí CÚ respektovat stav řízení v době přistoupení.

(5) K vyhledání exekucí postižitelných nemovitostí CÚ použije zejména

¹⁸⁾ § 256 odst. 1 písm. d), § 305 CZ; § 170 daňového řádu.

- a) informace od dlužníka,
- b) informace z evidencí jiného správce daně,
- c) místní znalosti zaměstnanců CÚ,
- d) prohlášení o majetku,
- e) dálkový přístup do evidence Českého úřadu zeměměřického a katastrálního.

Čl. 38

Obecné ustanovení k daňové exekuci prodejem nemovitostí

(1) Daňová exekuce prodejem nemovitostí se provádí vydáním exekučního příkazu na prodej nemovitostí ve vlastnictví dlužníka. Stejně tak lze prodat i spoluvlastnický podíl dlužníka na nemovitosti.

(2) Dojde-li v průběhu exekuce prodejem nemovitostí ke změně místní příslušnosti, exekuci dokončí ten CÚ, který ji nařídil.

(3) Exekuční příkaz musí kromě základních náležitostí rozhodnutí uvedených v ustanovení § 102 daňového řádu, dále obsahovat

- a) výši nedoplatku a případně též jeho příslušenství,
- b) exekuční titul s datem vykonatelnosti,
- c) výrok, že se nařizuje prodej nemovitosti v dražbě,
- d) předmět (nemovitost), kterého se exekuce týká (přesné označení nemovitosti, která má být prodána včetně jejího příslušenství),
- e) zákaz, aby dlužník po doručení exekučního příkazu v něm označenou nemovitost převedl na jiného nebo ji zatížil právy třetích osob,
- f) příkaz, aby dlužník do 15 dnů od doručení exekučního příkazu oznámil CÚ, zda a kdo má k nemovitosti předkupní právo, s poučením, že při neoznámení dlužník odpovídá za škodu tím způsobenou,
- g) výrok o exekučních nákladech za výkon zabavení a prodeje,
- h) upozornění, že se exekuce vztahuje i na příslušenství a součásti nemovitosti, včetně movitých věcí, které tvoří příslušenství nemovitosti, podle ustanovení § 335a odst. 2 OSŘ.

(4) V případech, kdy jsou CÚ známy všechny součásti a příslušenství nemovitosti, uvede jejich absolutní výčet v příslušné části exekučního příkazu.

(5) Jsou-li CÚ v okamžiku vyhotovení exekučního příkazu známy jen některé součásti a příslušenství nemovitosti, uvede v příslušné části exekučního příkazu jejich specifikaci s upozorněním, že exekuční příkaz se vztahuje i na všechny další součásti a příslušenství nemovitosti.

(6) CÚ doručí exekuční příkaz dlužníkovi a případným spoluvlastníkům, například manželu. Exekuční příkaz CÚ doručí i příslušnému katastrálnímu úřadu k zápisu poznámky do katastru nemovitostí. Katastrální úřad vrátí exekuční příkaz k doplnění (není vyznačena právní moc) a určí přiměřenou lhůtu. CÚ, pokud nestihne doplnit exekuční příkaz v dané lhůtě, sdělí katastrálnímu úřadu důvody a požádá o prodloužení lhůty.

Čl. 39

Informační povinnost o nařízení exekuce vůči třetím subjektům

(1) Po nabytí právní moci exekučního příkazu doručí CÚ exekuční příkaz s vyznačenou doložkou o nabytí právní moci

- a) osobám, o nichž je mu známo, že mají k nemovitosti předkupní právo, věcné právo

nebo nájemní právo,

- b) finančnímu úřadu, v jehož územním obvodu je nemovitost a v jehož územním obvodu má dlužník své místo pobytu (sídlo, místo podnikání) a
- c) obecnímu úřadu, v jehož územním obvodu je nemovitost a v jehož územním obvodu má dlužník své místo pobytu (sídlo, místo podnikání).

(2) Pravomocný exekuční příkaz vyvěsí CÚ na své úřední desce a to až do okamžiku, kdy je vyvěšena dražební vyhláška.

(3) O nabytí právní moci exekučního příkazu CÚ vyrozumí rovněž příslušný katastrální úřad doručením jednoho vyhotovení exekučního příkazu (nebo jeho úředně ověřené kopie) s vyznačením doložky o nabytí právní moci. Katastrální úřad o této skutečnosti učiní v katastru nemovitostí poznámku.

Čl. 40 Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Služební předpis č. 14/2006.
2. Služební předpis č. 37/2006.
3. Služební předpis č. 9/2007.
4. Vnitřní pokyn č. 19/2008.

Čl. 41 Účinnost

Tento SP nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení ve Věstníku CS.

plk. JUDr. Ing. Pavel Novotný, v.r.
generální ředitel GŘC

CELNÍ ÚŘAD PRAHA D1

Logistický terminál – Nupaky 148, Říčany, PSČ 251 01

Tel. 261334419, fax: 261334466, e-mail: podatelna176800@cs.mfcr.cz, internet: www.cs.mfcr.cz

Městský soud v Praze
Obchodní podíl
Slezská 9
120 00 Praha 2

Váš dopis značky:

Spisová značka: č. j.
2122/2011-176800-021

Vyřizuje/telefon
xxx

V Nupakách

Věc: Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí dle ustanovení § 261 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o.s.ř.)

Oprávněný:

Celní úřad Praha D1

Logistický terminál Nupaky 148, 251 01 Říčany u Prahy, IČ: 71214011
(dále jen „oprávněný“)

Povinný:

XXX xxxx, RČ: 5098809877

Nad Vršovkou, 101 00 Praha 10
(dále jen „povinný“)

Příloha:

Vykonatelný výkaz nedoplatků č.j.xxx sestavený ke dni 13.1.2013
Výpis z obchodního rejstříku

I.

Aktivní legitimace žalobce

Celní úřad Praha D1 je procesním subjektem pověřeným pro stát spravovat splatné daňové pohledávky a je oprávněn vystupovat vlastním jménem v právních vztazích souvisejících s jejich vymáháním. Oprávnění celního úřadu vlastním jménem vymáhat splatné daňové pohledávky státu vyplývá z ustanovení § 1 odst. 2 a § 5 odst. 3 písm. g) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Celní správě České republiky“), ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o SPD“), ustanovení § 320 odst. 1 písm. c) zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon ve znění pozdějších předpisů (dále jen „celní zákon“) a ustanovení §§ 1, 2, 10 a 11 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) a koresponduje s procesní úpravou způsobilosti účastníků řízení (§ 19 o.s.ř.).

Z ustanovení § 19 o. s. ř. vyplývá, že způsobilost být účastníkem řízení má nejen ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, ale i ten, komu ji i bez toho zákon přiznává. Celní úřady jsou součástí Celní správy České republiky (§ 1 odst. 2, 5 a 7 zákona o Celní správě České republiky, a plní úkoly vymezené v ustanovení § 5 téhož zákona, tedy mimo jiné jsou zmocněny k vyměřování a vybírání cla, daní a poplatků spravovaných celními orgány a vymáhání jejich splatných daňových pohledávek. Podle ustanovení § 320 odst. 1 písm. c) celního zákona platí pro řízení v těchto věcech obecný právní předpis – daňový řád, takže je nutno vycházet z toho, že celní úřady zde jsou v postavení „správce daně“, přičemž podle ustanovení § 10 odst. 3 daňového řádu má správce daně způsobilost být účastníkem řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost. Celním úřadům tedy zákon přiznává způsobilost být účastníkem řízení ve věcech vymáhání splatných daňových pohledávek státu a jsou proto procesními subjekty, které se v uvedených věcech samostatně účastní soudního řízení (§ 19 o.s.ř.).

Z výše uvedeného vyplývá, že při vymáhání splatných daňových pohledávek mají celní úřady procesní způsobilost a vystupují vlastním jménem, neboť zákonem je stát k tomuto účelu zmocnil procesní subjektivitou a svoji pravomoc k vymáhání splatných daňových pohledávek na ně delegoval.

II.

Osvobození žalobce od soudních poplatků

Celní úřad Praha D1 je procesním subjektem pověřeným pro stát spravovat splatné daňové pohledávky a je oprávněn vystupovat vlastním jménem v právních vztazích souvisejících se správou daní. V souvislosti s výše uvedeným celní úřad navrhuje, aby mu soud přiznal osvobození od soudních poplatků, a to podle ustanovení § 11 odst. 2 písm. a) a písm. o) a odst. 3 písm. a) (návrh na nařízení předběžného opatření) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů v kontextu s ustanovením § 6 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

III.

Dne 21.1.2002 vydal oprávněný rozhodnutí č.j. 1176800xxx, kterým povinnému byla vyměřena daň z přidané hodnoty vybíraná při celním řízení ve výši 52.198,- Kč. Toto rozhodnutí bylo splatné ke dni 1. 2. 2002. Vzhledem ke skutečnosti, že povinný tuto povinnost nesplnil v předepsaném termínu, stanovil oprávněný náhradní lhůtu rozhodnutím č.j. V/200604/2002 ze dne 14.2.2002, kdy měl povinný dlužnou částku uhradit do 21.3.2002.

Důkaz: vykonatelný výkaz nedoplatků čj. xxx ke dni 13.1.2013.

IV.

Oprávněný prověřoval majetkové poměry povinného a zjistil majetek, který by mohl být výkonem rozhodnutí postižen, konkrétně se jedná o:

Obchodní podíl povinného ve společnosti XXX s.r.o. se sídlem na Florenci č.p. xxx, Praha 1, IČ xxx, zapsaný u Městského soudu v Praze pod spisovou značkou C 36xxx.

Důkaz: výpis z obchodního rejstříku

V.

Oprávněný předkládá soudu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí postižením majetkových práv – obchodního podílu blíže specifikovaného v bodě IV. tohoto návrhu, který je ve vlastnictví povinného, a to ve smyslu ustanovení § 320 s přihlédnutím k ustanovení § 320a o.s.ř. a s přihlédnutím k ustanovení § 148 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, pro vymožení pohledávky v celkové výši **52.198,- Kč**, neboť pohledávka nebyla oprávněnému ke dni vydání tohoto návrhu uhrazena, a to ani částečně.

Finanční prostředky poukažte na účet oprávněného č. 6015-5772xxxx/0710, který je veden u peněžního ústavu ČNB, Na Příkopě 20/858, Praha 1 pod variabilním symbolem xxxx.

Podpis služebního funkcionáře